

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
N O. 03958

UNZER RING

Lazar Fogelman

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אַרְבָּעַטֵּער רִינְג קִינְדֶּעֶר בִּיְפְּלִיאָטְשָׁעָך

אוֹנוֹזֶעֶר רִינְג

(א) געשיכטע פון דעם אַרְבָּעַטֵּער רִינְג).

פון דר. 5. פֿאנֻלְמָן.
318

נַאֲצִיאָגָאַלְכּ יִדְיָוִינְגּ אַמְּבָּטְדָּאַלְעָן
National Yiddish Book Exchange

אַרְוִיס גַּעַבְעָן פון
בִּילְדוֹנְגָם דַּעֲפָאַרְטָמְעָנְט
אַרְבָּעַטֵּער רִינְג, 1981.

א קליאן דינגעלאַה האט זיך אויסגעשמידט

איך וויל איזיך דא דערציאָן אַ מערכוירידיקע געשיכטע.
אנגעההויבן האט זיך די געשיכטע נאך מיט צענדיליסער יארן צוּרִיך,
און זי האט זיך נאך ניט פֿאָרְעֶנְדִּיקְטַּם בֵּין דעם היינטִין טאגּן
פאָרְקָעַרטּ, ווֹאָס ווֹוִיטּעַר, אַלְּזַי לִיְּגָנְעַר אָוּן בְּרוּיטּעַר צִיטּ זיך דֵי
געשיכטע אָוּן זי ווּערְטַּן נאך מער אַינְטְּרָעַסְּאַנטּ ווֹי פֿרְיעַר. אָוּן
די הוּאַפְּטַּזְּאָר אַיזּוּ דָּאָס, ווֹאָס אַיךְ האָבּ דֵי גַּעֲשִׁיכְטּוּ נִיטּ אוּסְּסּ
געטְראָכְטּ; נִיּוּן, אַלְּזַי, ווֹאָס אַיךְ ווֹיל אַיךְ דֵא דערציאָן,
הָאָט אַיְּן דֵעַר אַמְתָּן פֿאָסְרִיטּ:

* * *

דאָס אַיזּוּ גַּעֲוֹעַן אַיְּן אַנְהוּבּ פֿרְילִינְגּ, אַיְּן דֵעַם יָאָר 1892,
איַן דֵעַר שְׂטָאָטּ נַיּוּ יָאָרָק. צֻוּווּ אַירְדּוּשּׁ אַרְבְּעַטּעַר, סֻעַּם גַּרְיְּנְבּוּרגּ
און הָעָרִי לְאָסְפָּעָר, ווּלְכָעַ הָאָבּן צֹזְאַמְעַן גַּעֲרַבְעַטּ אַיְּן אַשְׁנִיּ
דָּעַרְשָׁאָפּ, הָאָבּן בָּאַשְׁלָאָסּן צַוְּגַּרְינְדָּן פֿאָר אַרְבְּעַטּר אַ פֿאָרְאַיִּין,
כְּדֵי צַוְּגַּרְינְדָּן זיך גַּעֲנַטְעַר אַיְּנְגָּעַר מִיטּ דֵעַם צֻוּוּיטִין, צַו בָּאָ
פֿרְיוּנְדּ זיך אַוּן פֿאָרְבְּרִינוּגְּנְעַן צֹזְאַמְעַן דֵי צִיטּ אַוְּףּ אַזְּנְגָּעַ
געמְעַן אַזְּנְגָּעַן נַזְּלָאָבּן אַופּן.

זַיְּהָאָבּן פֿאָרְגָּעַלְעַנטּ זַיְּעַר פֿלְאָן צַו זַיְּעַר אַ פֿרְיוּנְדּ, אַ
היַטְּלִמְאָכְעָר מִיטּוּן נַאֲמַעַן גַּלְדְּרִיךּ, ווּלְכָעַר אַיְּן גַּלְיַיךְ צַוְּגָּעַ
שְׂטָאָנְעַן צַו זַיְּהָאָבּן ווּלְכָעַר האָטּ צְוּנְעַצְוּינְגּ נאָךְ עַטְלָאָכְעַ
אַרְבְּעַטּר.

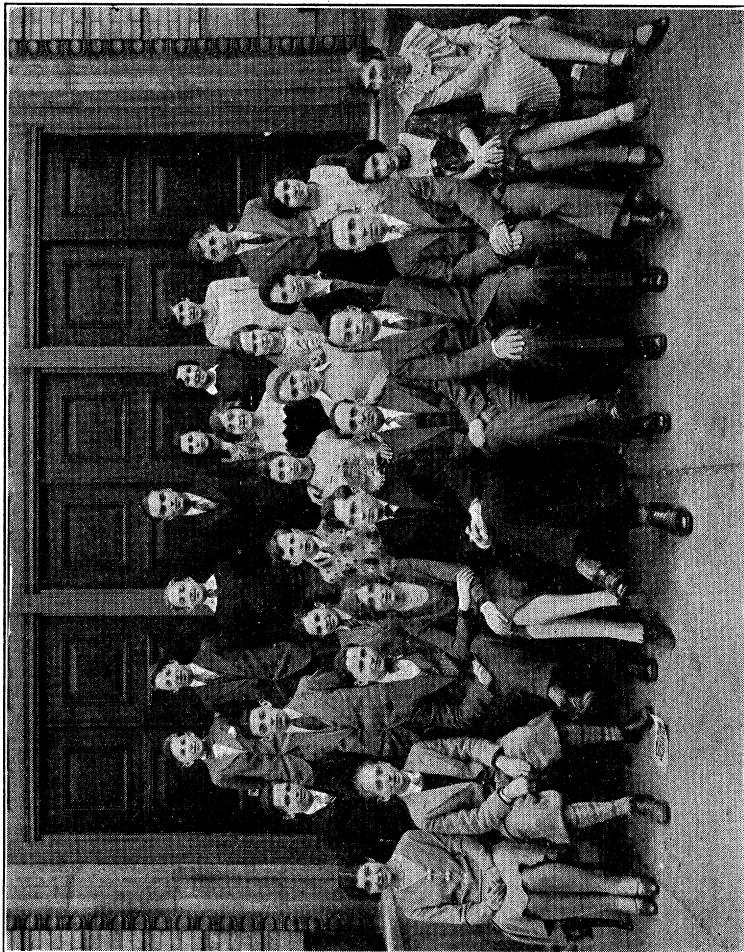
איַן אַ פֿרְיוּנְדּ טָאגּ, דֵעַם פֿערְטָן אַפְּרִיל, 1892, הָאָבּן זַיְּהָאָבּן
זיך צְוּנוּפְּגָעַלְקִילִיבּן איַן סֻעַּם גַּרְיְּנְבּוּרגּ'סּ הוּאָזְנְגָּעַן גַּעֲגְרִינְדְּעַטּ
אַ פֿאָרְאַיִּין, ווּלְכָעַן זַיְּהָאָבּן אַ נַּאֲמַעַן גַּעֲנַבְּן " אַ רְבּ עַטְ עַר
רִינְגּ פֿאָר אַיְּן ".

אין די שעפער, וואו די אידישע אימיגראנטן פֿלעגן אַנְסּוֹר
מען, פֿלעגט הערשן די ווילדסטע עקספלואטאציע וואס מען קען
זיך נאר פֿאַרישטעלן.

אין אַ פֿינְסּטּוּרָן, פֿייכְטָן אָוּן שְׁמוֹצִיגְן צִימָעָר פֿלעגן אַרְתָּ
בעטן בֵּי דער שווערטּסטע אַרְבָּעָטּ צַעֲנְדְּלִינְגָּר אַרְבָּעָטּ פֿוֹן 15
בֵּיז 18 שְׁטוֹנְדָּן אַ מַעְתָּלָעָת. פָּאָר זְוִיְּרָר שְׁוּעָרָר אַרְבָּעָטּ פֿלען
זַוְּיִ בְּאַקְוּמָן פֿוֹן צְוּוִי בֵּיז דְּרוּיָה דְּלָעָר אַ וְּאָך. פָּאָר אַזָּא
געַהְאַלְטּ פֿלען זַוְּיִ קְוּוּם קְעַנְגָּן דֻּרְהָאַלְטָן די נְשָׁמָה אָוּן פֿלען
נוּטּ קְעַנְגָּן דִּינְגָּעָן אַפְּלִילָוּ קִיּוֹן אַיְינְצִיגְן צִימָעָר פָּאָר זַיךְ
פֿוֹן זַוְּיִ הָאָבָּעָן גַּעֲקָעָנְטּ דִּינְגָּעָן פָּאָר זַיךְ בְּלוֹזָן אַ וְּוַיְנְקָלְ צַוְּלָאָפּּן
ערְגַּעַץ אַיְן אַ קִּיךְ, אַדְעָר אַיְן אַן אַנדָּעָר פֿינְסּטּוּרָן צִימָעָר אַן
ליְכָטּ אָוּן אַן לְוֹפְטּ. אַזְוִי הָאָטּ זַיךְ פֿאַרְשְׁפְּרִיטָה דָּעָר „בְּאַרְדָּעָר“,
וועַלְכָּעָר אַיְן גַּעוֹאָרָן אַזְוִי פֿאַפְּוּלָר אַוְיָף דָּעָר אַידְישָׁעָר נָאָסּ.
דָּעָר אַמְּאַלְיָנָר שָׁאָפּ אַיְן גַּעוֹוּן אַ פֿלְאָזָן, וואו דָּעָר אַרְבָּעָטּ
טָעָר פֿלעָגָטּ נִיךְ פֿאַרְלָוְן דָּעָם גַּעוֹוּנָטּ אָוּן די קְרָעָפְּטָן. דָּאָרִי
בָּעָר הָאָבָּן די אַמְּאַלְיָנָר שָׁעָפָר, וואו עַס הָאָבָּן גַּעֲרָבָעָטּ די
עַרְשָׁטָע אַידְישָׁע אַיְמִיגְרָאָנָטּ, בְּאַקְוּמָן דָּעָם טְרוּוּרִינָן נָאָמָעָן
„סְוּוּטּ שָׁאָפּ“, דָּאָס הַיּוֹסֶט אַ שָּׁאָפּ, וואו מַעַן אַרְבָּעָטּ שְׁוּעָר,
מִיטּ שְׁוּוֹיִים. פֿוֹן אַזְוַלְכָּעָ שְׁעָפָר פֿלעָגָטּ מַעַנְשָׁן אַפְּטּ בְּאַקְוּמָן
קרָאנְקָעָ לְוָנְגָּעָן, קְרָאנְקָעָ הָרְצָעָר, קְרָאנְקָעָ אַוְיָגָן אָוּן אַלְעָרְלִי
שְׁוּעָרָעָ קְרָאנְקָהִיטָן בְּכָלְלָי. נִיט אַומְזִיסְטּ הָאָטּ מַעַן טּוּבָעָרְסָר
לְאָזָסּ (אַדְעָר ווֹי מַעַן רְוֹפְטּ עַמְּסָ פֿאַרְקְרִיצְטְּמָרְהִיטּ „טִיבְּיָה“) אַנְ-
גַּרְוּפָן די „פֿרָאַלְעָטָרִישָׁעָ קְרָעָנָסּ“.

אָוּן נִיט נָאָר פֿוֹן דָּעָם „סְוּוּטּ-שָׁאָפּ“ אַלְיָוּן הָאָטּ מַעַן גַּעַד
קְעָנָטּ לְיִכְתּ קְיָינָן פֿאַרְשִׁידְעָנָעָ קְרָאנְקָהִיטָן אָוּן פֿאַרְקִירְצָטָעָ
יָאָרָן; אַוְיָיךְ די ווֹאוַיְנְגָּעָן פֿוֹן די אַידְישָׁע אַרְבָּעָטּ וְיִנְעָן גַּעַד
וּוֹעֵן נְעָסָטָן פֿוֹן אַלְעָרְלִי קְרָאנְקָהִיטָן אָוּן מְגַפּוֹת. די אַרְיָמָעָ
טְעַנְעַמְעַנְטְּחִיזְיָוָר, וואו די מְעַרְסָטָע אַידְישָׁע אַרְבָּעָטּ הָאָבָּן
גַּעַלְעָטָט, וְיִנְعָן גַּעוֹוּן פֿאַרְפְּעַטְמָטָעָ, פֿינְסּטּוּרָן אַוְיָנְקָעָן
לְעָן, וואו זְוִינְטָעָר אַיְן קָאַלְטָ אָוּן זְוּמָעָר אַוְמְעַרְטְּרָעְגְּלִיךְ הַיִּם.
דָּאָס זְוִינְעָן אַוְיָיךְ גַּעוֹוּן גַּעַפְּרָאַלְכָּעָ פֿיְיָרְ-פֿאַסְטָקָעָם, וואו מַעַן
אַיְן גַּעוֹוּן נִיט זְוּכָּר מִיטְיָן לְעָבָן. אַזְוַלְכָּעָ הַיְּזָעָר זְוִינְעָן צּוֹם

אַדְמָנָה תְּרֵבָה כְּלָמָדָה בְּנֵי בְּנִימָנָה

באדרז'ערן, נאך ניט פארשווואנדן און די אַרײַמע געגענטן ביז דעם היינטיגן טאג; ביז איצט נאך קענען מיר געפינען טויזנטער אַרײַמע פאמיליעס, וועלכע וואוינען אין אָזעלכע הייזער פון יונען יאָרֶן. דאמאלסט אָבער האָבן כמעט אלע אַידיש אַרבְּעַטֵּער געד בעט אין אָזעלכע וואוינונג.

וועי מיר זעען, איזו זיינער שועער געוווען דאס לֻעַבְּן פֿוֹן די אַידיש אַרבְּעַטֵּער אִין יונען יאָרֶן, ווען דער „אַרבְּעַטֵּער רִינְגְּן פֿאָרְאיַיְן“ האָט זיך גענְרִינְדְּעַט. קִיְּין יְוִינְיאָנס זְיוֹנְעַן נאך דאָרְ מאָלְסְטַט נִיט גַּעֲוָעַן צַו באַשְׁיכְּן די אַרבְּעַטֵּער פֿוֹן דער שְׂרָקְּעַן לאָבער עַקְּסְפְּלַזְטְּאַצְּיעַ אִין די שְׁעַפְּרַע. קִיְּין אַרבְּעַטֵּער-פֿאָרְאיַיְן, וועלכע זאלְן אוּפְּקַלְעַרְן פֿאָרְ די אַרבְּעַטֵּער זיינְר לְאנְעַן, זְיוֹנְעַן נאך אוּיךְ נִיט גַּעֲוָעַן. עַם האָט גַּעֲהַרְשַׁט אַ פֿוֹלְשְׁטַעְנְדִּיגְּעַן הַפְּרוֹקוֹרְתַּן, אַ מִין שְׁקַלְאַפְּרָרוּיְן פֿוֹן כְּלוּמְרַשְׁטַטְרִיְּעַן מַעְנְשַׁן אִין אַ פֿרְיַעַן לְאנְד.

זְעוֹן דער „אַרבְּעַטֵּער רִינְגְּן פֿאָרְאיַיְן“ האָט זיך גענְרִינְדְּעַט, האָבן די מִיטְגְּלִידְעַר צּוֹם ערְשַׁטְן מַאְלָגְּנְוָעַן טְרָאַכְּטַן אָוֹן רַעְדָּן וועַנְזָן זיינְר לְאנְעַן. די גְּרִינְדְּעַר פֿוֹן דעם „פֿאָרְאיַיְן“ האָבן אָבער באָלְדְּ פֿאָרְשְׁטַאְטְּעַן, אָז מִיטְמַזְּ טְרָאַכְּטַן אָוֹן רַעְדָּן זְיוֹן זיך ווַיְוִינְגְּ הַעַלְפָּן: מעַן מוֹן אַרבְּעַטְן, מעַן מוֹן פֿאָרְשְׁפְּרִוְּטְן דעם גַּעֲדַאנְקַן וועַנְזָן אַ פֿאָרְאיַיְן-גַּגְגָּנְגָּן צְוַיְשַׁן די אַרבְּעַטֵּער, מעַן מוֹן די אַרבְּעַטֵּער עַגְּנָפְּרִוְּטְן פֿאָרְבִּינְדְּן צְזַזְמָעַן אִין אַיְיָן אַרגְּגַנְיַזְצִיעַן, אִין שְׁטָאַרְקַן אַרבְּעַטְרִי-פֿאָרְאיַיְן. ערְשַׁטְדְּ מאָלְסְטַט, וועַנְזָן אָז אַפְּרָאיַיְנְגָּנְגָּן וועַט פֿאָרְקְּוּמוֹעָן, וועַט מעַן קַעְנָעַן אַוְיסְקְּעַמְפָּן אַ בעַסְעַרְן לֻעַבְּן. מעַן האָט גַּעֲנוּמָעַן פֿאָרְ זְיוֹן אוּפְּקַלְעַרְן זיינְר לְאנְעַן שְׁעַפְּרַע אָוֹן מעַן האָט גַּעֲנוּמָעַן פֿאָרְ זְיוֹן אוּפְּקַלְעַרְן זיינְר לְאנְעַן אָוּיךְ די צִילְּן פֿוֹן דעם „פֿאָרְאיַיְן“. די ווּרְטַעְרַה האָבן גַּעַר קְרָאַגְּן אָז אַפְּקַלְאָנְגָּן אִין זְיוּרְעַן הַעֲצָרָה. די אַרבְּעַטֵּער האָבן דערזְעַן פֿאָרְ זְיוֹן אַ שְׁטוֹרָאָל פֿוֹן האַפְּנוֹנְגָּן; זְיוֹן האָבן דערזְעַן אָוִיסְוּעָגְּ פֿוֹן זיינְר שְׁוּוֹרְן פֿאָרְשְׁקַלְאָפְּטַן לֻעַבְּן, אָוֹן זְיוֹן האָבן אַוְיפְּגַּעַלְעַבְּטַן. זְיוֹן האָבן מִיט אַינְטְּרָעָם זְיוֹן צְוַנְהַעַרְטַן צַו די רַיְדְּ פֿוֹן די עַטְלַאְכָעַ גְּרִינְדְּעַר פֿוֹן „פֿאָרְאיַיְן“, האָבן זְיוֹן אַפְּגַּנְעַר דּוֹפְּן אָוֹן גַּעֲנוּמָעַן הַעַלְפָּן; אַלְזִי מַעַר אָוֹן מַעַר אַרבְּעַטֵּער האָבן זְיוֹן

אנגעשלאָסן אָן דעם „ארבעטער רינג פֿאַראַיַּין“, וועלכער אַיז
מייט דער צייט געוואָרֶן זוייער באַלייבט בְּיוֹ דִּי אַרבעטער.
דער „ארבעטער רינג פֿאַראַיַּין“ אַיז זיך אַנגגענָאנְגָּן מייט
וַיֵּן אַרבעטעט אָן האָט בִּיסְלָעְבוּיַּו פֿאַרְנוּעַטְרַט דִּי צָאָל פָּוּן זַיְנָע
מייטנְלִידְעָר, אַזְוִי אָז מַעַן האָט גַּעֲמֹזֶת שַׁוִּין דִּינְגָּעָן אַסְפָּעַצְיָעָן
הָאָל, וְאַז זיך צו פֿאַרְזָאַמְּלָעָן.

די מיטנְלִידְעָר פָּוּן דעם „ארבעטער רינג פֿאַראַיַּין“ האָבָּן זיך
געפִּילְט וּוְ נָעָנְטָעַ חַבְּרִים, וּוְ פרִינְדִּים, אַיז זַיְהָאָבָּן טַאַקָּעַ אַיְנָעָר
דעם צוֹוִיטָן גַּעֲרוֹפָּן מִיטָּן' נָאָמָעָן „פְּרִיְּנָדְךָ“. זַיְעָר הַוּפְטָט
צִיל אַיז גַּעֲוָעָן צוֹ שְׂטִיצָן אַיְנָעָר דעם צוֹוִיטָן אַיז פָּאָל פָּוּן אַ
נוּוּט, אַנְצּוּפִּירְן בִּילְדוֹנְסְ-אַרְבָּעָט אָן דּוּרְכְּצּוּפִּירְן פֿאַרְשְ׀יוּדָעָן
נוֹצְלָאָכָּע אַונְטָעָרָעָמָונָגָן.

גַּאנְץ אַפְּטָט פְּלָעָנְטָמָעָן מַעַן זיך אַיז דעם „פֿאַראַיַּין“ פֿאַרְזְּוּיְלָן
אוּוֹף אָן אַנְגָּעָנְטָמָעָן הַיְמִישָׁן שְׂטִיגְנָעָר; אַבָּעָר אַוְיסְטָר פֿאַרְדָּ
וּוַיְלוֹנְגָּעָן פְּלָעָנְטָדָאָרטָן אַנְגָּעָפְּרָט וּוְעָרָן אַוְיךָ עַרְנָסְטָמָעָר אַרְבָּעָט,
וּוְאָסָּה האָט אַרְיִינְגָּעָטְרָאָגָן לִיכְתָּב אַיז דעם דָּאַמְּלָסְטְּדִיקָן פֿיְנָסְטָרָן
לְעָבָן פָּוּן די אַרְבָּעָטָר, וּוְעָלְכָּבָּהָאָבָּן בָּאַלְאָנָגָט צוֹ דעם פֿאַרְאַיַּין.

די עַרְשָׁטָע צִוְּתָה האָט דער „פֿאַראַיַּין“ זיך נִיט זַיְעָר שְׂטָאָרָק
עַנְטוֹוִיקְלָט. גַּעֲוָעָן אַפְּלָוּ מַאֲמָעָנָן, וּוּעָן עַס האָט זיך אַוְיסְגָּעָר
דוּכְטָט, אָז אָט, אָט שְׂטָאָרָבָט עַד אָפָּ אַיְנָגָאנְצָן. אַבָּעָר קַעְנָטָק, עַד
הַאָט גַּעֲהָאָט אַיז זוֹרָאָט שְׂטָאָרָקָעָ לְעַבְּנָסְ-קְרָאָפְּט, וּוְיָהָר פָּוּן אַלְעָ
שְׂוּעָרָעָ מַאֲמָעָנָן אַיז עַד אַרְיוֹסָאָט גַּאנְצָעָר, אָן אַיז נִיט אַומְּ

גַּעְקָוְמָעָן.

אַכְּטָמָאָן אָז האָלְבָּה יָאָר האָט אַפְּגָנְעָלָעָט דער קְלִיְּנָעָר „פֿאַרְדָּ
איַּיַּין“, וּוְעָלְכָּן עַס האָבָּן גַּעֲרִינְדָּעָט עַטְלָאָכָּע אַיְדִּישָׁע אַרְבָּעָטָר
פָּוּן נִיו יָאָרָק אַיז יָאָר 1892, דָּאָס הַיִּסְטָמָט מִיט קָאָרְגָּעָן פִּיר
צַעְנְדְּלִיסָאָט צְרוּסָאָט.

קונגרס ארגון דיאט. ר. שלון און ביון יאנק

פֿוֹן אַ רִינְגָּעֶלְעַ וּוּרְטַ אַ רִינְג

איין דעם יאָר 1900 איז יענער „פֿאָרָאיָן“ געווארן אַ אַרדָּן,
וועלכעדר האָט געקראָגן דעם נָאָמָעָן „אַ רְבָּעָטָרְ רִינְגְּ“;
דאָס אַיז דער זעלכעדר „אַרְבָּעָטָרְ רִינְגְּ“, וואָס אַיז אַיצְט באָקָאנְט
איין יעדער שטאט אָזָן אַיז יעדּן שטאטְלְ פֿוֹן אַםְערְישָׁע, אָזָן אַפְּלִיּוֹ
אוֹוָהּ יענער זַוְּיטְ יִם.

אַיצְט אַיז דער „אַרְבָּעָטָרְ רִינְגְּ“ אַ גְּרוּסְעָד אָזָן מַעֲכְטִינְגָּעָר
אַרְבָּעָטָרְ אַרְדָּן, וואָס פֿאָרְאיְנִיקָּט דעם טָאָטָן אָזָן דעם זָוּן, דער
מאָמָעָן אָזָן דֵּי טָאָכָעָר. בִּירְעָד דָּרוֹת, דער עַלְטָעָטָרְ דָּרוֹ אָזָן
דער אַינְגְּנָעָרְ, חָאָבָן גַּפְּנוֹגָנָן פֿאָרְ זַיךְ אַיזְ אַלְגָּעָמִינָּעָם באַלְיכָּטָן
פֿלְאָז — דעם „אַרְבָּעָטָרְ רִינְגְּ“, וועלכעדר אַיז פֿאָרְ זַיךְ גַּעַוָּאָרְן
דער אַמְּתָעָרְ דֵּי נָגְן, וואָס פֿאָרְבִּינְדָּט זַיךְ צַוְּאָמָעָן.

אַ מַעֲכְטִינְגָּעָר אַרְגָּאַנְזָאַצְיָע אַיז אַוְיסְנוּוּאָקָסְן פֿוֹן אַ קְלִיּוֹ
נָעַם אַרְיָמוֹן „פֿאָרָאיָן“, וואָס אַיז גַּעַרְנִינְדָּעָט גַּעַוָּאָרְן עַרְגָּעָץ אַיז
אָז עַנְנָן צִימָעָרְ פֿוֹן אַ פּֿינְסְטָעָרְ טַעַנְעַמְעַטְהָדוֹוִוִּי.

אַ פֿאָרְ אַרְיָמָע אַידְיָשָׁע אַרְבָּעָטָרְ, בעַקְעַנְדִּיק אַיז דער¹
איַיְנָזָאַמְקָיִיט פֿוֹן דעם אַמְּעָרְיָקָאנָעָם „סּוּוּעַטְ-שָׁאָפְּ“ נָאָךְ אַ
פֿרְיוֹנְטָלְאַכְּבָּר גַּזְעַלְשָׁאָפְּט, נָאָךְ אַ חְבָּרְשָׁעָרְ וּוּאַרְיָמָעָרְ לְוּפְטָ
חָאָבָן אַזְוּקָגְנְלִיְיָגְט דעם פֿוֹנְדָאַמְעָנָטְ פֿאָרְ אַ צּוּקְנוּפְּטִיסְקָעָרְ הָעָרָ
לְאַכְּבָּר גְּרוּסְעָרְ גַּבְּיָדָעְ. זַוְּיָּעָרְ וּוּיָּינִיקְ הָאָטְ מָעַן דָּאַמְּלָסְטָ
גַּעַוָּאָסְטָ וּוּגָּנָן דעם נִיְּעָם „פֿאָרָאיָן“. אַבְּעָרְ זַעַט, וואָס פֿאָרְ אַ
אוֹוָסְטָ וּוּגָּנָן דעם נִיְּעָם „פֿאָרָאיָן“. אַיז

וועָרְ פֿוֹן דֵּי אַיְדָן אַיז אַמְּעָרְיָקָעְ וּוּוּסְ אַיצְטְּ נִוְתָּן וּוּגָּנָן דעם
נוֹרְוִיסְן, מַעֲכְטִיקָן „אַרְבָּעָטָרְ רִינְגְּ“, וואָס הָאָטְ פֿאָרְשְׁפְּרִוְּיָטְ זַוְּנָעָ

צווויגן און דער לויינגע און און דער ברויט, אומעטום, וואו עס
לעבן נאר אידישע משפחות?

ווער וואלט מיט א דרייסיק-פערץיך יאָר צוּרִיך געקבנט זיך
פאָרְשַׁטְּעָלֶן, אָז פָּנוּ אַהיַפְּלָעָאַיְדָּע אַרְכְּעָטָהָר, וּוְעַלְבָּעָהָאָבָּן
זיך גַּעֲטָלְיִעְט אַיְנָעָרָ צָוָם צְוֹוִוִּיטָן אָז אָז אַרְמִיעָן „פָּאָרָאיְיָן“,
וועט שְׁפָעַטָּעָר אַוְיסְׂוָאָקָסָן אָזָא רַזְוִינָעָ משְׁפָחָה, וּוְאָסָ צַיְוָלְטָ
פִּילָּ צַעְנְדְּלִיקָעָר טַוְזְוָנָטָר מִינְגְּלִידָהָר, וּוְאָסָ אַהָטָ אַפְּטִילְוָנוּנָגָעָן
אָפְּלוּ אָזָן דֵּי פָּאָרוּוֹאָרְפָּעָנְסָטָע וּוְינְקָלָעָן פָּנוּ דָּעָרָ סָאוֹטָ אָזָן
וועסְטָ? וּוְעָרָהָטָ זִיךְ גַּעֲקָבָנָטָ פָּאָרְשַׁטְּעָלֶן, אָז פָּנוּ יְעָנָם
קָעְרְנְדָה, וּוְעַלְבָּעָר אָזָוּ פָּאָרוּוֹיטָ גַּעֲוָאָרָן אָז אַהָטָרָטָר שְׁטִירָ
נָעָרָנָר עָרָדָ פָּנוּ דָּעָרָ נָוִוִּיאָרָקָעָר אַיְסָטָ סִיחָ, וּוְעָטָ אַוְיסְׂוָאָקָסָן

א. ר. קִינְדָּרָ אַרְקָעָטָעָר אָזָן גָּנוּ יָאָרָךְ.

אַוְאנְדָּרְבָּאָרָרָ בּוּיָם, וּוְאָסָ וּוְעָטָ מִיטָּ צְוִינָעָ וּוְאָרְצָלָעָן אָזָן
צְוִוִּיןָ פָּאָרְכָּאָפָּן צַעְנְדְּלִיקָעָר אַמְּעָרְקָאָנָעָר שְׁטָעָטָ? אַ בּוּיָם,
וּוְאָסָ וּוְעָטָ מִיטָּ זִיְּןָ קְרָאָפָּטָ שִׁיצָּןָ נִיטָּ נָאָרָ דֵּי אַדְּיִשָּׁעָ אַרְכְּעָטָעָר
אָזָן אַמְּעָרְלָקָעָ, נָאָרָ אָוֹךְ אַגְּנוּעָרָ לִיְּדָנָדָעָ בְּרִידָרָ אָזָן דֵּי
אַיְרָאָפָּעָאִישָׁעָ לְעַנְדָּרָ? וּוְעָרָהָטָ זִיךְ גַּעֲקָבָנָטָ פָּאָרְשַׁטְּעָלֶן?

צִיְּ קְלִינְגָטָ עַם נִיטָּ וּוּ דָאָסָ וּוְאָנְדָּרְמְעַשְּׁהָלָעָ, וּוְאָסָ מעָן

דער צוילט אונז איז אונזערע קינדרער-יארין, פון איז ערלנדן בעט-
לער, וועלכער איז שפערטער געווארן אַ מעכטיקער פרינץ?
דעער „ארבעטער רינגע“ איז איצט אַ מײַן מלוכה, וואס פאר-
מאנט מיליאנען דאלער און גיט אויס הונדרטער טוויזנטער
דאָלער אַ יאָר פאר פארשיידענע נאָבעלע צוועגן: ער האָט איינגענָע
שולן, איינגענע קעטפס, איינגענע באָרין, איינגענע אַרקעטערס,
דראמאַטישע סטודיעס, אַן איינגענען סאנאַטאריווּס, אַן איינגענען
בִּיתְהֻולָּם אַן איינגענע אַנדערע זויכטיקע דעפֿאַרטמענטס אַן
אנשטאָלטן. ער קען זיך פֿאָרנְגִּילְיִיכְן מיט אייניקע קליינע מלוכה
לאָך אַין זיינע אַוְיסְגָּבָן אַן אַיְינְקָנְפָּטָן, אַבער ער האָט ניט
די שעדאלאָט מיליטערישע אַן ענְגָּהָאַצְּקָע פֿאָרְלָאנְגָּן פון
אַזְעַלְכָּע מלוכה לאָך. זיינְ צוֹעֵק אַן זיינְ פֿאָרְלָאנְגָּן אַיז — צו
העלפָן שאָפָן אַ נְיִיעָ, שענערע וועלט, אַ פרְיִיעָ וועלט, וואו
מענטשן זאָלֶן זיך פִּילְן גְּלוּקְלָאָך אַן וואו עס זאָלֶן ניט זיינְ
קִיְּן אַונְטְּרָדְרִיךְעָר אַן אַונְטְּרָדְרִיךְטָע. צו דערנְגִּילְיִיכְן אַזָּא
ניִיעָ וועלט אַיז דער טרוּים פון די בעסטע מענטשן אַין פֿאָרְלָוִוָּת
פון דורות; דער „ארבעטער רינגע“ וויל צוֹזָאָמָעַן מיט דער
אלְוּעָלְאָכָעָר אַרבעטער באָזְוּגָוּגָן דעם טרוּים פֿאָרְוּוּקְלָאָכָן
אַן מיט זיינְ אַרבעט העלפָט ער ווי ווֹיט ס'איַן נאָר מְעַגְלָאָך
דעם טרוּים דורךצופָּרָן אַין לְעָבָן.

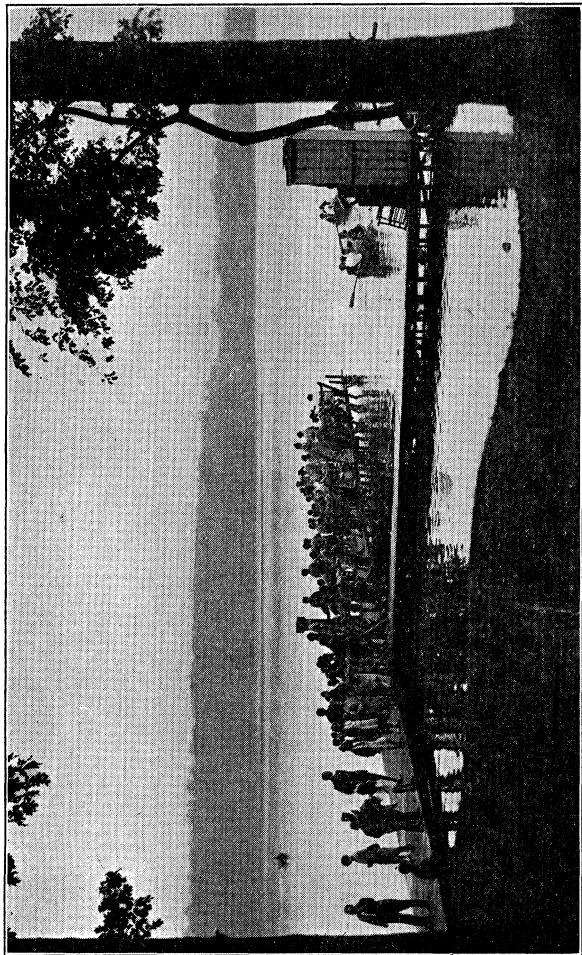
שולן, קעטפם אוון יונגעט קלובן.

אין דעם „ארבעטער רינגן“ געפינען איצט די עלטערן זוייערט
פרײַנט נאך פון די אלטער ציטן, די פרײַנט, מיט וועמען זוי
האָבן צוֹאָמען דורךנעלעבט די שׂוּעָרָע אַרְן פון לִידֶן אוֹן
קָאָמָּה. דָּא פָּאַרְאָמְלָעָן זיך אוֹיך זַוְּעֵרְעָן קִינְדָּרָע, וּוּלְכָּעָן גַּעֲפִינְעָן

פָּאָר זיך אלְזַי, נאָך וּוּאָס בענְקָעָן זַוְּעֵרָע העַצְעָר. פָּאָר דעם יונגען דור האָט דער „ארבעטער רינגן“ געשאָפָּן שולן,
אין וּוּלְכָּעָן די קִינְדָּרָע באַקעְנָעָן זיך מיט דער וּוּיְטָר אוֹן
נאָעַנְטָעָר פָּאַרְגָּאנְגָּעָהָיוֹת פון דעם פָּאָלָק, צו וּוּלְכָּן זוי באַלְאָגָנָעָן;
דָּא לְעַרְנָעָן זיך אוֹים די קִינְדָּרָע די שְׁפָרָאָךְ פון זַוְּעֵרָע עַלְטָעָרָן, די
שְׁפָרָאָךְ, אוֹוָה וּוּלְכָּעָר זַוְּעֵרָע עַלְטָעָרָן האָבָּן אוֹיסְגָּעָדָרִיקָט אוֹן
דרְּקִין אוֹים אוֹיך אִיצְטָעָר זַוְּעֵרָע לִידֶן אוֹן פְּרִידֶן, די שְׁפָרָאָךְ,
וּוּאָס שְׁפִינְגָּלָט אָפְּ דָּאָס לְעַבְּעָן פון מִילְּאָנָעָן אוֹדֶן דָּא אוֹן אַיִּן
אנְדָּרָעָר לְעַנְדָּרָעָר אוֹוָה יַעַנְדָּרָע זַוְּיטִים. אַיִּן די שולן, וּוּאָס דער
„ארבעטער רינגן“ חָאָט אוֹיפְּגָעָבוֹיִט, באַקעְנָעָן זיך דער יונגען דור
נעַנְטָעָר מיט דעם לְעַבְּעָן פון די בְּרִיאָע אִידְיָישָׁע אַרְבָּעָטָעָרָמָּאָסָן,
מיט זַוְּעֵר קָאָמָּה אוֹן מיט זַוְּעֵרָע האָפָּנוֹנוֹגָעָן, מיט זַוְּעֵרָע שְׁטָרָעָ
בּוֹנְגָעָן אוֹן אִידְעָאָלָן. אַיִּן די שולן פון דעם „ארבעטער רינגן“ לְעַדְּ
נעַן זיך אוֹים די קִינְדָּרָע צו אַכְּטָן אוֹן פָּאַרְשָׁטִין די קוֹלְטוֹרָ פון
זַוְּעֵר פָּאָלָק, צו לִיבָּן די שְׁוִינְקִיּוֹטָ פון די אִינְגָּנָאָרְטִיכָּע אִידְיָישָׁע
פָּאָלְקָסְ-שָׁאָפָּנוֹגָעָן, אוֹן רִיכְטָיק אַפְּצָוּשָׁאָצָּן אוֹן פָּאַרְשָׁטִין די וּוּרָק
פון דער אִידְיָישָׁע לְיַטְעָרָאָטָוָר.

כְּדִי צו וּוּקָן דָּאָס גַּעֲפִילָ פָּוּן שִׁינְקִיּוֹט בּוּ די קִינְדָּרָע אוֹן צו
עַנְטוֹוִיסְקָלָעָן זַוְּעֵרָע קִינְסְטָלְעָרְיוֹשָׁע פִּיאַינְקִילִיטָן זַוְּנָעָן אִינְגָּגָעָרְדָּנָט
בּוּ די „ארבעטער רינגן“ שולן קִינְדָּרָעָכָּאָרָן, קְלָאָסָן פון טָעָן,
קִינְדָּרָעָ-אַרְקָעָסְטָרָם, פָּאַרְשִׁידָעָנָעָן קְלוֹבָן אוֹן אַנְדָּרָעָוּלְכָּעָן אַנְ-

בום שוד פון א.ה. קומפ אוון פאלונגן, ג.

שטאלטן, וועלכע האבן צו טאן מיט קינדרער-ערציאונג. באזונדרער אינטערעסאנט זיינען די יוננטקלובן.

די יוננטקלובן פון „ארבעטער רינג“ זיינען יונע פלאער, וואו די קינדרער קענען פאָרבּוֹיְנֶגְּנָעַן זיעער פרײַע צוּיט אַין נוצלאָר כער ארבעטע אָזָן אַין אַיְנוּגָעָנָעַמָּע פָּאָרוּוּיְלָנוּגָעַן. אוֹסְטָעֵר פרײַע דעַבָּאַטָּן אָזָן דִּיסְפּוֹסִיעַם, וואו עַס וּוּרָן באָטְרָאַטָּע עַרְנָסְטָעֵר פְּרָאַגָּן, הילכט אַוְיךָ אָפָּ אַין די קלובָן דָּאַס לְוַסְטִיקָע אָזָן גַּעֲזָנְטָע גַּעַרְעָלְכָע פָּוּן דָּעַר יוֹגָנָט. ערַנְסְטִיקַיִת מִיט לְוַסְטִיקַיִת, גִּיסְטִיקַיִת זַעֲכָנִיש אָזָן זַאֲרָגָלְאָזָעָ פְּרִיָּה, אַרְבָּעַט אָזָן שְׁפִּיל — דָּאַס זַיְינָען דִּי הוּוּפְט אַיְנְגָנְשָׂאַפְּטָן פָּוּן דָּעַר יוֹגָנָט, אָזָן שְׁפִּינְגְּלָט זַיךְ אָפָּ אוֹיךְ אַין די קִינְדָּרְעַרְשָׂוּלָן אָזָן יּוֹנְגָנְטְּקָלוּבָן פָּוּן אַרְבָּעַטָּעֵר רִינְג. עַס קלינגען די אָוּשְׁוֹלְדִּיקָע צַאַרְטָע שְׁטִימָעָן פָּוּן די קִינְדָּרְעֵר אַין די בָּאָרוֹן. עַס בָּאוּוֹגָן זַיךְ לְיִכְתָּט אָזָן רִיטְמִישׁ די פְּלִינְקָע פִּיסְלָאָךְ פָּוּן די קִינְדָּרְעֵר אַין די לְיִכְתָּט, נְרָאַצְיוּזָע טָעַנְצָ; עַס לְיִוְפָּן שְׁנָעַל אָזָן קוֹנְצִיגָּן די קִינְדָּרְעַשָּׁה העַנְטָלָאָךְ אַיבָּעָר די סְטָרוֹנוּסָעָ פָּוּן די מְאַנְדָּלִינְעָם; עַס פָּאָרָהְיָלָכָן די לְוַפְּט די הַיְצָעָק וּגְנָעָ שְׁטִימָעָן פָּוּן די עַלְטָעַרְעָ קִינְדָּרְעֵר אַין זַיְעָרָע עַרְנְסָטָע דַּעְבָּאַטָּן; עַס באָזָן וּגְנָעָ זַיךְ לְעַבְּדִיךְ דָּאַס גַּאנְצָעָ קִינְדָּרְעַשָּׁה וּוּלְטָה, וְאַס הַאָט אַוְיפְּגָעַלְעָבָט אָרוֹם דָּעַם „ארבעטער רִינְג“.

אָזָן קָוָמָט זַוְמָעָר, וּוּרָן די לְעַבְּדִיךְ קָלָאנְגָעָן פָּוּן דָּעַר קִינְדָּרְעַרְזָוּלָט אַרְיְבּוֹרְגָּעַטְרָאָן אַוְיכָ פָּוּן די פרײַע פְּעַלְדָּעָר פָּוּן די קָעְמָפָּ, וְאַס דָּעַר, „אַרְבָּעַטָּרְ רִינְג“ הַאָט גַּעַשְׁאָפָּן. די זָוָן בָּרוּוֹנָט צַו די קִינְדָּרְעַשָּׁה צַאַרְטָע שְׁנָעַל אָזָן נִיסְט אַרְיוֹן פְּרִישְׁקִיָּת אָזָן גַּעֲזָנְט אַין די יּוֹגָנָע קָרְפְּטָרָט. די אַרְבָּעַט פָּוּן די שְׁוֹלָן אָזָן אָרוֹם די שְׁוֹלָן וּוּרָטָם מָעָרְסָטָנָס אַרְיְבּוֹרְגָּעַטְרָאָן אַוְיכָ זַוְמָעָר אַוְיסְטָר דָּעַר שְׁטָאָטָם, אַוְיכָ „דָּעַר שְׁוֹים פָּוּן דָּעַר נָאָטוֹר“. אָזָן שְׁטָאָטָם פִּירְט מַעַן די קִינְדָּרְעֵר פָּוּן די „אַרְבָּעַטָּרְ רִינְג“ שְׁוֹלָן אָזָן די מְזֻזָּעָוָמָן, טָעַטָּעָרָס אָזָן מְזֹאָוָס, וְאַס די קָעְמָפָּ, פִּירְט מַעַן זַיְ אָרוֹם אַיבָּעָר די בָּרוּיְטָה פְּעַלְדָּעָר אָזָן וּוּלְדָעָר צַו בָּאַקְעָנָעָן זַיְ מִיט די שָׁאָפָּוֹנָגָעָן פָּוּן דָּעַר גַּרְעַסְטָרָר וּוּלְטִיקִינְסְּטָלְעָרָיָן — פָּוּן דָּעַר

נָאָטָר.

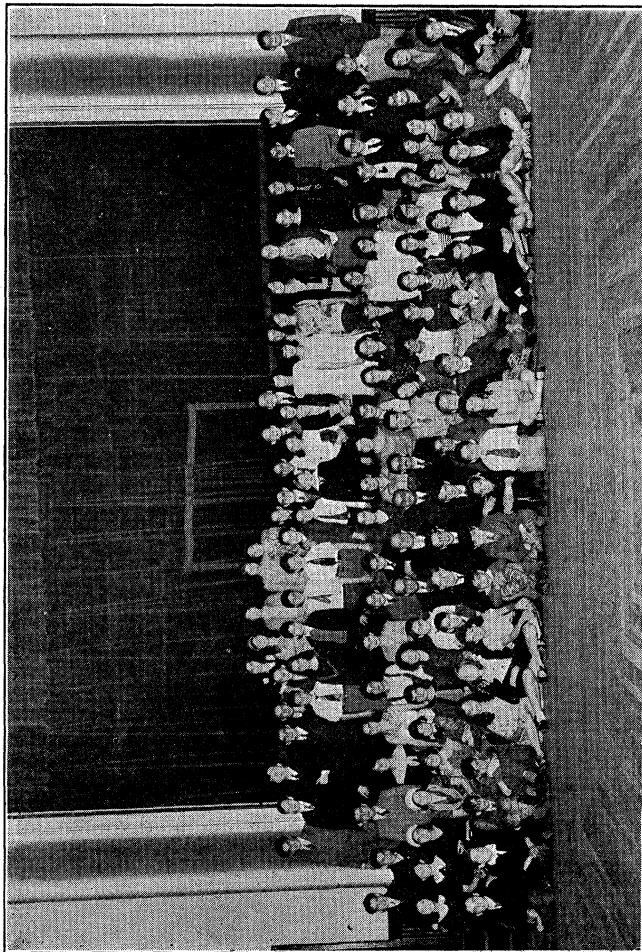
בילדונג און קונסט פאר דערוואקסענע

אבער ניט פאר די קינדר אליאן זארגט דער ארכיביטער רינג,
אויך פאר די דערוואקסענע שאפט ער וויכטיקע אונטערנעםגען
און אינסטיטוציעס. ער בריגנט צו זיינע מיטגלידער בילדונג און
קונסט אויף פארשיידענע וועגן. אפיילו אין די פארוואארפנע
ווינקלען פון אמעריקע שיקט ער זיינע שלוחים, וועלכע טראָן
ארין אין די פארשלאָפענען, האַלב-טוויט אידישע הימען א ניעם
לעבן און א אינטערעס אין דעם אידישן לעבן און אין דער
אידישער קולטור.

די בעטען אידישע לעטארס און שרייבער ווערן איסגענט
פון דעם „ארבעטער רינג“ פאר לעקציעס איבער פארשיידענע
פראנן. אויף די ווענטאלאָכע אפעז-פארוםס פון דעם „ארבעטער
רינג“ ווערן באטראָקט און דיסקוטירט די זייכטיקסט פראָן פון
טאג, וועלכע ווערן באַלוייכטן פון די לעטארס אין א פריען
פראנגרעסווון גיסט.

פון צייט זו צייט ווערן אינגענערדנט ספעציגעלע אונטן,
וואו עס ווערן געליענט און באָטראָקט די וועrk פון די בעטען
אידישע שרייבער. אועלכע שרייבער-אָונטן, וועלכע דער „אר-
בעטער רינג“ האָט אינגענערדנט פאר די לעצעט פאר יאָר, ווי
אויך די לעקציעס און אפעז-פארוםס, האָבן אַרויסגערוף א טיפן
אינטערעס בי דעם אידישן עולם.

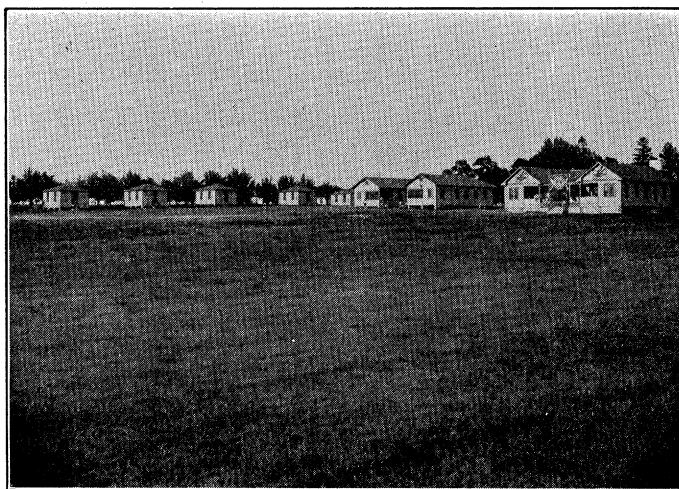
אבער מיט די לעקציעס אליאן באָנוונט זיך ניט דער „ארבע-
טער רינג“: ער אָרדנט איזן קאנציגרטן און פירט דורך מוזיקאי-
שע פראָנראָמען דאָרט, וואו ס'אייז נאָר מענלאָך. אפיילו צו די
אפעז-פארוםס גופא און צו די לעקציעס ניט צו דער „ארבעטער
רינג“ מוזיקאליש און דראָמאטייש נומערן, וועלכע זיינען און

ଶ୍ରୀମତୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପାତେଶ୍ୱରାଳ୍ପାଦ୍ମ ମହିଳା ସଂସକ୍ରମ

אנגגענעםער און נויזאכער צוּגאָב צוּ דער לְעַקְצִיעַ אָוּן ווּעלְכָּע
טראָן אָרוֹין אַ לְׂוָסְטִיקָן פֿאָרוֹוַיְלְוָנְגְּסְ-גִּיסְט אֵין דער ערְנְסְטָעָר
בִּילְדוֹנְגְּסְ-אַרְבָּעָט.

פֿאָר אָזְעַלְכָּעַ קָאנְצְעַרְטָן ווּעָרָן אוּסְגַּעַנְוָצָט נִיט נָאָר זְוִיטְקָע
קִינְסְטָלָעָר, נָאָר אָוִיךְ דֵּי מְזוּזָאַלְשָׁע אָוּן אַרְטִיסְטִישָׁע קְרֻעְפְּטָן,
וּעלְכָּעַ האָבוֹן זֶיךְ אוּסְגַּעַה אַדְעוּוּת אֵין דֵי אַנְשְׁטָאַלְטָן פּוֹן
דָּעַם „אַרְבָּעָטָר רִינְגָּן“ גּוֹפָא, — אֵין דָעַם „אַרְבָּעָטָר רִינְגָּן“ כָּאָר
אוּן אֵין דָעַם מַאנְדָּאַלְיָן אַרְקָעְסְטָעָר, וּוּי אָוִיךְ אֵין דער פְּרִוּיְעָר

אלְגַעְמְיוֹנָעָר אוּסְגַּעַן פּוֹנְגָּס אַ. ר. קָעַטָּה אֵין שִׁוְקָאָגָּא.

אַיְדִישָׁע פֿאַלְקְסְ-בִּינָע פּוֹן דָעַם „אַרְבָּעָטָר רִינְגָּן“. דָעַר „אַרְבָּעָטָר
רִינְגָּן“ כָּאָר, דֵי פֿאַלְקְסְ-בִּינָע אָוּן דָעַר מַאנְדָּאַלְיָן אַרְקָעְסְטָעָר רְוּפָן
אַרוֹים אָוּן אַנְטוּוֹסְקָלְעָן דֵי קִינְסְטָלָעָרִישָׁע פֿעָאיְקִיְיטָן פּוֹן דֵי
יוֹנְגָּע אַיְדִישָׁע אַרְבָּעָטָר אָוּן אַרְבָּעָטָרִינָס, וּעלְכָּעַ וּאַלְטָן אָוּן
דָעַם „אַרְבָּעָטָר רִינְגָּן“ נִיט גַּעַהְאָט קִוְין שָׁוּם גַּעַלְעָנָהִיָּט אַוְיפָּ
צְוָאוּעָקָן אֵין זֶיךְ דֵי פֿאַרְבָּאַרְגְּנָעָן נִיסְטִיקָע בּוּחוֹת.

דער „ארבעטער רינג“ טומט זיין וויכטיקע קולטור-ארבעט מיט אלע מענלאכע מיטלען, אויף פארשידענע ווועגן. ער פרואוט דער גרייכן די הערצער און מוחות פון די אידישע מאסן מיט לעקציעס, מיט אפער-פֿאָרּום, מיט קאנצערטן, מיט קורסן און שולן, און אויך מיט דעם גדרוקטן וווארט, מיט ביכער און בראשווין איבער פארשיידענע פראנן, מיט א ספֿעציילן זשור-נאָל („דער פרײַנְד“), מיט בעסערע שאָפּוֹנוֹגָן, וועלכע ער מונ-טערט אויף מיט דער היַף פון פרֵיַזְוָן און מאָטעריעלער שטיצע. זיווער אַ ברויטע, אַ פִּילְּ-זְיוֹתְּגָּעָן, אַ פְּאָרְצְּוֹיְגָּטָּעָן בְּלְדָוָנָגָּסָּעָן אַרבעט וווערט אַנגָּעָפְּרִיט פון דעם „ארבעטער רינְג“, אָן עַס ווועָרָן גַּעֲמָכְּטָן אַלְּץ נִיעָן נִיעָן פְּלָעָנָעָר וּזְאוּזְּיָה די נִצְּלָאָכָּעָן קּוֹלְטוֹרָ-אַרבעט נָאָךְ מַעַר אַוִיסְצּוֹשְׁפְּרִיטָן, נָאָךְ טִיפְּעָר צָו פָּאָרָ-פְּלָאָנָצָן אָן נָאָךְ פָּעָסְטָעָר אַוּוּקְצּוּשְׁטָעָן. ווי מיר זען, שטראַבְּטָעָט דער „ארבעטער רינְג“ מיט פארשידענע מיטלען צו ענטוֹוִיקְלָעָן פְּרִי אָן טִופְּ די פִּיאָוְנְקִיטָּן פון דעם סִינְדָּר, צָו ווּקָן אַין אִים די בעסטע גַּעֲפִילְּן אָן נִינְגָּנוֹגָן אָן אַיְינְדָּז צָוְפָּלָאָנָצָן אַין אִים אַ שְׁטָרְבָּוּגָן צָו אַ בעסערוֹ וּוּלְטָט, צָו אַ גַּעַר רַעֲכָטָעָר אַרְדָּנוֹגָן, ווֹאָס ווּעָט נִיט זְיָן אַזְּוּזְּ פִּילְּ פִּינְּ אָן לִידְן, וּזְאוּ אַיְצָט.

אַזְּוּזְּ הָאָט בְּאָרְטָה די לעַצְּטָעָט יָאָרָן דער „ארבעטער רינְג“ פָּאָרָ-שְׁפְּרִוִּיט אַיבָּעָר אַמְּעָרְקָעָא נְעַץ פִּון פִּילְּ צְעַנְדְּלִיקָעָר שְׁוּלָּן, ווֹאָס לְעַרְנָעָן זְוָךְ טְוִיזְנְטָעָר קִינְדָּעָר; ער הָאָט אַוִּינְגְּעָבוֹיטָאָט קָעְמָפְּסָאָט, ווֹאָס עַס דְּרוֹעָן אַין די זְוּמְעָרְמָאָנָטָן טְוִיזְנְטָעָר קִינְדָּעָר פִּון אַרְבָּעָט טְעַרְפְּאָמְּלִיְּיָעָם; ער הָאָט גַּעַשְׁפָּאָפָּן אַ רְיִיעָן קָלוּבָּן, כָּאָרָן אָוָן אַרְקָעְסְּטָעָרָם, ווֹאָס אַונְזָעָרָעָ קִינְדָּעָר גַּעֲפִינְעָן אַן אִמְתָּן גִּיסְטִיקָּן גַּעַנְוָס.

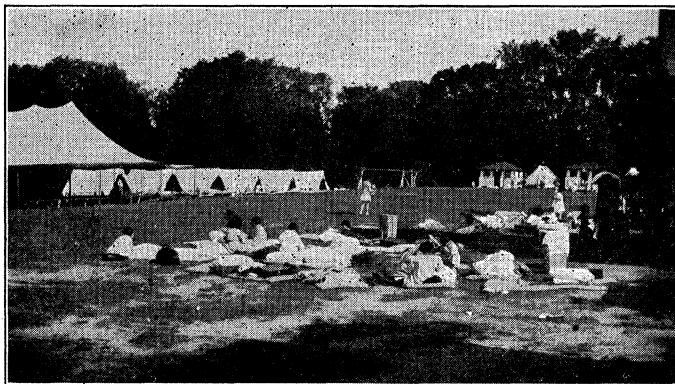
הילך פאר קראנקע

דאָס אַיּוֹ דִי אַרְבָּעֶת, וּאָס דַעַר „אַרְבָּעֶתְרַןְגַּן“ פִּירַט-דָּוָר,
כְּדֵי צַו בָּאוֹאָרְגָּן אֲוֹנוּעָר נְשָׁמָה מִיט גִּיסְטִיכָּר שְׁפִיּוֹן. אֲכָבָר
אַיּוֹ אֲוֹנוּעָר קָרְפָּטָר נְוִיטִיקָט זִיךְ אַיּוֹ אַוְיפָּאָסְקָונְג אַיּוֹ אַיּוֹ אַ
רְכְּטִיכָּר בָּאוֹהָנְלָוָנְג, אַבְּעָרָהוּוּפָט וּוּעָן עָרָ וּוּרְטָרָ קָרְאָנָק.
דַעַר „אַרְבָּעֶתְרַןְגַּן“ פָּאָרְנָאָכְלָעָסִיקָט נִיט אַיּוֹ אֲוֹנוּעָרָ קָרְאָ-
פָּעָרְלָאָכָעָ נְוִיטָן.

אַיּוֹ אַמְּאַלְיָקָע יָאָרָן, וּוּעָן אַז אַרְיָמָעָר אַרְבָּעֶתְרַןְגַּן פָּלָעָנֶט
קָרְאָנָק וּוּרָן, פָּלָעָנֶט זִוְּן לְאָגָן וּוּרָן פְּשָׁוֹט אָוְמָדָעָרְטָרְעָגָלָךְ :
נִיט עָרָ פָּלָעָנֶט הָאָבָן דִי רִיכְטִיכָּר מַעְדִּיצְיָנִישׁ הַיְּהָא, נִיט עָרָ
פָּלָעָנֶט הָאָבָן דִי נְוִיטִיכָּר אָוְמָשְׁתָּאָנְדָן צַו פָּאָרְרִיכְטָן זִוְּן גַּוּזָנָט,
אוֹן נִיט עָרָ פָּלָעָנֶט הָאָבָן דִי מִיטְלָעָן אַנְצּוּחָאַלְטָן זִוְּן לְעָבָן אוֹן
דאָס לְעָבָן פָּוּן זִוְּן פָּאָמְלָיעָ אַיּוֹ דַעַר צִוְּיָהָ פָּוּן זִוְּן קָרְאָנְקִיָּט.
אֲיָבָר דַעַם קָאָפָט פָּוּן דַעַם אִידְרִישָׂן אַרְבָּעֶתְרַןְגַּן שְׁטָעָנְדִּיק
הַיְּינָגָן דִי קָלָהָ פָּוּן קָרְאָנְקִיָּטָן, פָּוּן עַלְטָעָר אָוּן פְּרִיצְיָיטִיקָן
טוּיָט. טּוּבָעְרוּקָלָאָזִים („טְרִיבְּיָה“) אַדְעָר „טְשָׁאָכָאָקָעָ“, וּוּיְ מַעְן
פָּלָעָנֶט עַס רָוּפָן אַיּוֹ דַעַר אַלְטָעָר הַיָּם, פָּלָעָנֶט זִוְּן זְיוּעָר אַיּוֹ
אֲפָטָעָר גַּאֲסָט אַיּוֹ דִי אִידְרִישָׂה הַיְּמָעָן אַיּוֹ אַמְּעָרִיקָע. טּוּזָנְטָעָר
שְׁרָבָנוֹת פָּלָעָנֶט אַט דִי „פְּרָאָלְעָטָאָרִישָׂה קָרָעָן“ אַוּוּשָׁרוּבָן פָּוּן
דִי פִּינְצָטָעָר, פָּאָרְפָּעָסְטָמָעָה הַיְּמָעָן, אַיּוֹ וּוּלְכָעָ דִי אַרְיָמָע
אַרְבָּעֶתְרַןְגַּן גַּעֲלָבָט אַיּוֹ דִי גְּרוּסָע שְׁטָמָעָ.

דַעַר „אַרְבָּעֶתְרַןְגַּן“ הָאָט זִיךְ גַּעֲנוּמָעָן בָּאוֹאָרְגָּן זִוְּן
מִינְגְּלִידָעָר מִיטָּהָיְהָ אַיּוֹ פָּאָל פָּוּן אַ קָּרְאָנְקִיָּט. עָרָ הָאָט
אוֹיסְגָּעְבָּוּתָ פָּאָר זִוְּן מִינְגְּלִידָעָר אַ שִׁינְעָם סָאנְאָטָאָרִים אַיּוֹ
לִיבָּעָרְטִי, וּוּאֹו שְׁוּוּנְגָדְכָטִיקָע אַדְעָר מַעְנָטָשָׂן מִיטָּשְׁוָאָכָע לְוּגָנָעָן

קענען פרוי פארברוינגען ניון מאנאמן אויף דער פרוישער לופט,
אונטעד דעם אויפזוכט פון דאקטוריום, לונגען-ספצעיאלייסטן.
א גאנצער מעדיצינישער דעפארטמענט איז אינגעשטעלט
געוואָרן פון דעם „ארבעטער רינג“. דאַרט קען יעדער מיטנלייד
פון דעם „ארבעטער רינג“ קריין ניט נאר אָרט ווען אָדאקטֿאָר
אדער ווען אָהספיטֿאָל פֿאָר אִים אָוּן פֿאָר זְיוּן פֿאָמְילְיעַ
נאָר עֶר קען אוּיךְ קְרִינְגְּן דֵי חִילְּךְ פָּוּן אָדאקטֿאָר אָסְפְּצִיאָּ
לייסט פֿאָר קְלָעָנְדָּר גַּעֲצָלָט וּוּיְ דַּעְר דָּרְכָּשְׁנִיטְּאָכְּבָּר פֿאָר
צִוְּעָנָט. וּוּן עַס קּוֹמֶט אִים צָוּ מָכְּן אָז עַנְסְּטָע אָפְּעָרָצְּיעַ
קען מען דורך דעם מעדיצינישן דעפארטמענט פָּוּן דעם „ארַ
בעטער רינג“ באָהאנְדְּלָט וּוּרְן פָּוּן אָז אַנְגְּזָעָנָם סְפְּצִיאָלִיסְט
פֿאָר אָגָּנָץ מְעַסְּקָן פרויָן.

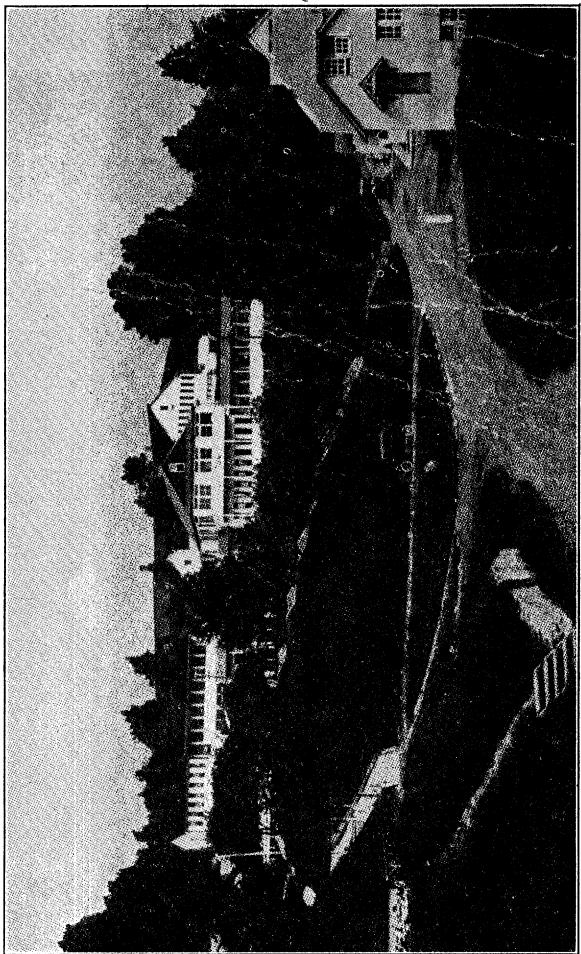

קעטְּפָּה „וּוְגָוּעָלָט“, טָאָרָנְטָא, קענען.

און אויב דער „ארבעטער רינג“ האָט נאָר בֵּין אִיצְט נִיט
באָווּזְן צָו שָׁאָפָּן פֿאָר זְיוּנָעָמְטָן דָּקְטוּרִים אָז אַינְגָּעָנָם הָאָסְפִּיטֿאָל,
מייט אַינְגָּעָנָה דָּקְטוּרִים, האָט עֶר דָּאָד אלְס אָז אַנְהָוּב שְׁוִין
געשָׁאָפָּן אָז אַינְגָּעָנָם קְלִינִיק פֿאָר פָּאָרְשִׁידְעָנָה קְרָאָנְקָהִיטְּן.

דאָס אָז דֵי אָרְבָּעָט, וּוּאָס וּוּרְט אַנְגָּעָנָם פָּוּן דעם

ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ

„ארבעטער רינג“ צו באזאָרגן זיינע מיטגלוידער מיט מעדיציז
ニישער היילך. אַבער דאס איז נאָך ניט אלץ. ווען אַ מענטש
ווערט קראָנק, נויטיקט ער זיך ניט נאָר איז אַ דאקטָאָר אלזֿין,
אַדר ע אין אַ חאָספִיטאָל; ער נויטיקט זיך אָפְט אויך אַין געלט
פאר זיך אַין פֿאָר זיין פֿאָמְלִיעַ. ווען מען קען ניט אַרבּעַן,
ווערט די פֿראָגע פֿון געלט אָפְטָמָאָל פֿיל שָׁאָרְפּעֶר ווי די פֿראָגע
פֿון מעדיציןישער היילך.

דעַרְיבּעַר האָט דער „ארבעטער רינג“ אַיְינְגְּנְעֵפְּרֶט אַוְיך
שְׂטִיכַע פֿאָר קְרָאָנְקָע מִיטְגְּלוּידָעַר, דאס ווֹאָס מען רָוֶפֶט „קְרָאָנְקָן-
בְּעַנְעֵפְּט.“.

יעַדְעַר קְרָאָנְקָע מִיטְגְּלוּיד פֿון דעם „ארבעטער רינג“ אַיז
בְּאַרְעַכְתִּיכְטִים צו באָקוּמוּן פֿון 8 ביּוֹ 28 דָּאַלָּאָר אַ ווֹאָך אַין דער
צִיְּט פֿון זיין קְרָאָנְקָהִים. דער ברענְטַש, צו וועלְכָן דער מִיטְ
גְּלִיד באָלָאנְטַם, קען אוּיסְעַרְדָּעַם פֿון זיין זוּיט אוּיך געַבָּן אַ
וועלְכָן סְאַיז שְׂטִיכַע, אוּובָ ער גַּעֲפִינְט עַס פֿאָר נוּיטִיך אַון
פאר מענְלָאָר.

פֿאָר עַרְנְסְטַע קְרָאָנְקָע, וועלְכָן נוּיטִין זיך אַין אַ לְּיְוָנְגְּנְעַרְעַר
מעדיציןישער באָהָאנְדָּוָונְג אַוְן וועלְכָן דָּאַרְפֶּן אַנְקְוּמוּן צו דער
היילָך פֿון אַ סְאַנְיְּטָאָרִים, אַיז אַיְינְגְּנְעֵפְּרֶט גַּעַוְאָרָן אַ שְׂטִיכַע
פֿון 400 ביּוֹ 600 דָּאַלָּאָר.

הוֹנְדְּרַעְטַע טְוִוְוְנְטַע דָּאַלָּאָר אַ יְאָרְקָסְט אַפְּ דעם „אר-
בעַטְעַר רִינְג“ די מעדיציןישע היילָך אַוְן די היילָך פֿאָר קְרָאָנְקָע,
וועלְכָן אַיך האָב דָּאַנְגְּגָעַמְעַרְקָט.

ווען דער טראגיישער סוף קומט אן...

אבער ווי מען זאל ניט פארהיתן א מענטשן פון קראנץ קייטן און ווי מען זאל אויף אים ניט אויפפאסן אין זיין קראנקן צושטאנד, אייז דאך ניטא און דעם מענטשן'ס העט אוז קראפט, וואס זאל אים קאנען פארהיתן פון דעם אומפראמיילאכן טראז גישן סוף, וועלכער מוז פארט אמאל קומען.

ווען דער טרייריקער מאמענט קומט אן און עס שלאגט די לאצטש שעה, שאן קיינער איין דער וועלט ניט העלפֿן: מען מוז דאן פארענדיקן דעם ווען און אריבערגין איין אן אנדרען, אין א געהימנספלע וועלט.

דאכט זיך, עס מאכט נאך ניט אום, וואס עס יעת מיט אונז זיין נאכ'ן טוּט, וואו אונזערע ביינער וועלז ליגן, וואו אונזערע מצחות וועלז שטיין. פאָר די טוּט מאכט געוויס ניט אום. אבער פאָר די לאַבעריך מאכט עס יא אום. עס ווילט זיך ניט, איז אונזערע נאענטשע מענטשן און איז מיר אלְיאָן זאלן, "איבער הונדרט און צוֹאנציג זאָר" ליגן ערגעז וויט, צוֹישן ווילד פרעמדער מענטשן, איין א פאָרוֹאָרְפְּעַנְעַם זוּנְקֵל פון א צופעליקן בית-העלם. איינישע מענטשן טראכטן ווען זייער קברים כמעט ניט וויניקער ווי וועגן זייער היימען. ריבכע מענטשן קוּפֶן אָפֶ פאָר זיך נאך ביים לעבן געוויס פַּלְעַצְעַר, באָפּוֹצְעַן זוי מיט בלומען, בויען אוים אויף זוי שיינע שטײַינערנע קברים מיט מאָנוּמעטען, באָזָרגן זיך דאָרט מיט פַּלְעַצְעַר פאָר זייער גאנצער פַּאָמְילִיעַ, איז פַּאָסְדָּאוֹיף אויף אָזָעלְכָּע, "פַּאָמְילִיעַ-קְבָּרִים" פַּוְנְקָט ווי אויף די הייזער, וואו זוי וואוינען לאַבעריךערהייט.

עם אייז א פַּאָרְשְׁטָעָנְדְּאָכְבָּר און נאָטְרִילְאָכְבָּר גַּעֲפִיל צו זאָרגן אויך ווען דעם, וואס עס וועט זיין נאך אונזער טוּט. ווען ניט

אוֹז גַּעֲפִיל, וְאֶלְמָט דֵּי גַּאנְצָע וְעַלְט אַרְיוֹמֶר אוֹז הַפְּקָר'/דִּיקָעָר אוֹיסֶר גַּעֲזָען. נָאָר חִוָּת טְרָאָכְטָן נִיט וּוְעָגָן דָּעַם, וְאַס עַס וּוְעַט זַיִן נָאָר זַיִעָר טּוִיט.

אוֹז ס'איַז גַּעֲוָעָן אַ גַּעֲזַנְטָעָר אוֹז קְלוֹנָעָר גַּעֲדָאָנָק בֵּי דֵי טּוּעָר פָּוּן דָּעַם „אַרְבָּעָטָעָר רַיְנָג“ צַו שָׁאָפָּן אַן אַיְגָעָנָעָם בִּיתְ-עוֹלָם פָּאָר דֵי אַיְגָעָנָעָ מִיטְגָּלְיָדָעָר: „אֹוּבָּמִיר הַאָבָּן גַּעֲלָבָט צַוּאָמָעָן וּוּיְ פְּרִוְינָט בֵּיְמָן לְעָבָן, טָא ?אָמִיר זַיִן צַוּאָמָעָן וּוּיְ נָאָהָעָנָטָעָ פְּרִוְינָט אֹוּיךְ נָאָכָּן טּוִיט.“

דָּאָס אַיְזָעָפָּעָם אַן אַיְנָגָעָנָעָמָעָר אוֹז רַיְנָדָעָר גַּעֲפִיל: צַו זַיִן נִיט וּוְיִיט פָּוּן אַוְנוֹזָעָרָעָ פְּרִוְינָט אֹוּיךְ נָאָכָּן טּוִיט.

אוֹז אַזְוִי אַיְזָעָפָּעָם גַּעֲשָׁאָפָּן גַּעֲוָאָרָן דָּעַר „אַרְבָּעָטָעָר רַיְנָג“ בִּיתְ-עוֹלָם, וְאָוּס עַס לִיגָּן נִיט נָאָר מִיטְגָּלְיָדָעָר פָּוּן דָּעַם „אַרְבָּעָטָעָר רַיְנָג“, נָאָר אֹוּיךְ דֵי פָּאָרְשָׁטָאָרְבָּעָנָעָ גַּרְעָסָטָעָ פְּרָעוֹזָעָלָאָקְיָיטָן, וּוּלְכָעָן הַאָבָּן גַּעֲשְׁפִּילָט אַבְּדִיְּטָנָדָעָ רָאָלָע אַיְזָעָר אַיְדִּישָׁן אַרְבָּעָטָעָרְלְעָבָן, בָּאָטָש זַיְן זַיְנָעָן קִיְּזָעָן מִיטְגָּלְיָדָעָר פָּוּן „אַרְבָּעָטָעָר רַיְנָג“ נִיט גַּעֲוָעָן.

עַס פָּאָרְשָׁטָיִיט זַיְךְ, אוֹז אַזָּא בִּיתְ-עוֹלָם קָעָן נִיט קְלוֹנָעָר מַאֲכָן דֵי טְרָאָנָדָעָר פָּוּן שְׁטָאָרָבָן, דֵי טְרָאָנִישָׁקִיטָּה פָּוּן דָּעַם טּוִיט

אַלְיָזָן, אֶבְּעָר דָּאָס קָעָן פִּילְיכָּט בְּרַעֲנָגָן אַ גַּעֲוָיָסָעָ טְרִיסָט.

נִיט לְאָנָגָן צְרוּקָ אַיְזָעָפָּעָם אַיְסָגָעָקָמוּן מִיטָּן אַנְגָּעָזָעָנָעָם אַיְרָאָפְּיָאִישָׁן גַּאֲסָטָן צַו בָּאָזָוָן דָּעַם „אַרְבָּעָטָעָר רַיְנָג“ בִּיתְ-עוֹלָם. עַר הָאָט מִיטָּן גְּרוּיָס אַיְנָטָרָעָם בָּאָקוּסָט דֵי שִׁינָעָן מִצְבָּותָ פָּוּן דֵי בָּאָרִיםָטָעָ אַיְדִּישָׁעָ שְׁרִיבָעָר אַזָּן כָּלְלָטָעָר, אַיְבָּרְגָּעָלְיָעָנָטָן אַלְעָ אַוְיָשְׁרִיפָּטָן אַוְיָה דֵי מִצְבָּותָ, הָאָט זַיְךְ פָּאָרְטָרָאָכָט אַזָּן הָאָט דָּעָרָ – נָאָר שְׂטִיל אַרְוִיסָגָעָרָעָדָט:

„ס'איַז בָּאָמָת אַ כְּבוֹד צַו לִינָן דָאָ; עַס לִוְינָט, כְּלֻעָבָן, אָפָּד צְוָגָעָבָן אַ לְעָבָן כְּדֵי צַו לִינָן דָאָ, אַיְזָעָט דָעָר רַיְעָ, זַיִיט בֵּי זַיִיט מִיטָּן דֵי אַלְעָ מַעֲנָטְשָׁן“...

אוֹז אַיְךְ גַּלְוִיבָן, אוֹז דָעָר גַּאֲסָטָן אַיְזָעָפָּעָם גַּעֲוָעָן גַּרְעָכָט: קִיְּזָעָן גְּרוּסָעָר פָּאָרְגָּעָנָיָנָן צַו לִינָן אַיְזָעָט דָעָר עַדְעָ אַיְזָעָמָל נִיטָן, אַפְּיָלוּן מִזְאָל לִינָן עַרְגָּעָז אַיְזָעָמָל אַמוּזָעָאָם, אַדָּעָר אַונְטָעָר אַגְּרוּסָן

מאנו מענטט, אבער דאך איז א כבוד און א טרייסטט פאר דעם ליעבער דיסן צו פילז, או נאכ'ן טויט ווועט ער זיין צווישן די, וועמען ער האט געליבט און געאכטטעט בים ליעבען.

און דאס איזו דער וויכטיקסטער אויפטס פון דעם „סעמיטער דעפֿאָרטְמַעַנְטַן“ פון דעם „ארבעטער רינְגַן“.

אנְגַב, די ליעבעדיקע קוויבִּים פון דעם פֶּאָרְשְׁתָּאָרְבָּעָנָם ווערטְרִיְּסְטַּט און געהאָלְפַּן ניט נאָר מיט דעם קְבָּה, וועלכּוּן מען גיט דעם טויטן, נאָר אוֹיךְ מיט אַסְׂמוּעַ געלְטַן פון 200 בייז 3,000 דאָלְעָר, אַין וועלכּער יעדער מִיטְגְּלִידַר פון דעם אָרְבָּעָטְרִיְּסְטַּט אַיזוּ פָּאָרְזִיכּוּרְטַּמְּטַּהְטַּרְטַּר.

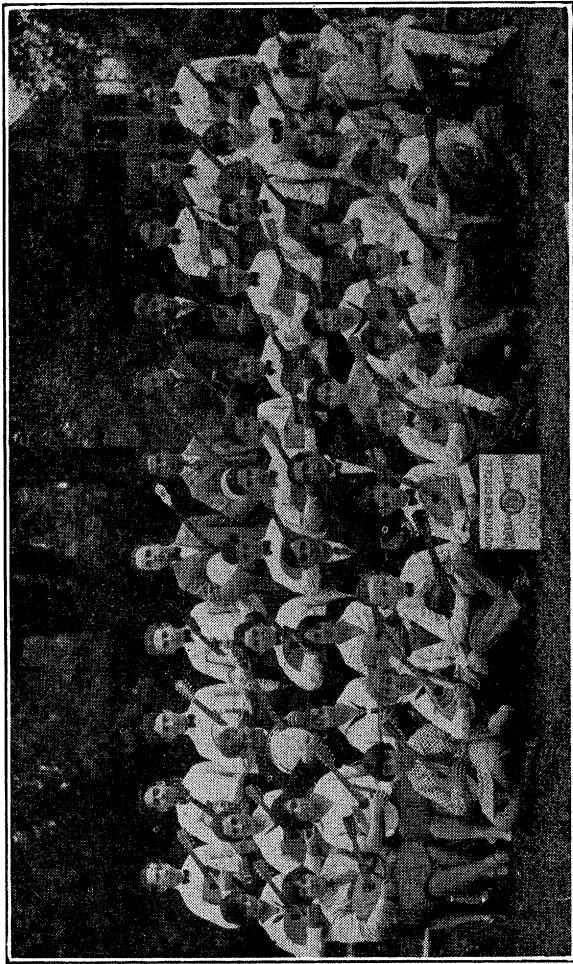
אמְתַּה, מען קען דעם טויטן ניט ליעבעדיק מאָכְּן, אָבער דאָר אַ שְׁטִיְּצָעַ פון עטלאָכְּעַ הונְדָרְטַּט אַדְעָר פון עטלאָכְּעַ טוֹיוֹנָטַן דָּאָלְעָר אַיז אַמְּאָל אַגְּנָעַ נוֹצְלָאָכְּעַ זָאָךְ, אַיבְּעָרוּחוּפְּט ווען נאָר דעם פָּאָרְזִיכּוּרְטַּמְּטַּרְטַּר בְּלִיּוּבַּט גָּאָרְנִישְׁטַּט ניט אַיבְּעָר.

און עצה פון אַ פרֵּינְדַּט

ווער פון אונְזַ אַיז אַמְּאָל ניט געווען אַיז אַ שׁוּעָרְרַר פָּאָרְלְעָגְנַטְהַיְּט ? ווער פון אונְזַ אַיז אַמְּאָל אַיז ליעבען ניט אַיבְּעָרוּגוּלְעָבְט אַיז אַמְּאָמְעָנְטַן, ווען עס דוכְטַן זִיךְ אָוִיסְ, אַיז אַמְּאָט עַקְט זִיךְ די וועלְטַן, אַיז סְאָזַן ניטאָ קְיֻונְ שְׁוּם אַוְיסְוּגַן פון דער שׁוּעָרְרַר אַגְּנָע אַיז אַונְזַ אַיז אַונְזַ אַיז שְׁוּן אַינְגָּאָנְצַן אַוְיסְגַּעַפְּלִיט ?

טרוייעריג זוינען אַזְעַלְכַּעַ מְאָמְעָנְטַן פון ליעבען : די פָּאָרְצְוּוּיפְּטַן קען אונְזַ דְּרָפְּרִין צו די נָאָרְשִׁיסְטַּעַ, אָוּמוֹינִיקְסְּטַּעַ שְׁרִיטַן. אַיז אַזְעַלְכַּע מְאָמְעָנְטַן קען אַיז עצה פון אַ פרֵּינְדַּט פָּאָרְחִיטַן אונְזַ פון אַ פָּאָלְשַׁן שְׁרִיטַן, אַמְּאָל אַפְּילַוּ רָאַטְמְוּוּעַן פון אַיז אַומְּגָּלִיק. ניט אַלְעַ מְאָל אַבְּעָרְרַהְטַן מִיר אַזְעַלְכַּעַ פְּרִיְּנַט אַרְוָם זִיךְ ; ניט אַלְעַ מְאָל אַגְּבַּ קְעַנְעַן מִיר אַפְּילַוּ אַ נָּאָעַנְטַן פְּרִיְּנַט אַוְיסְדְּעַצְּיַוְּן אַלְזַ, ווֹאָס עס דְּרִיקְט אונְזַ אַוְיפְּןְ חָרְצַן ; אַמְּאָל אַיז גְּרָאַד בעַעַר צו בָּאַרְאַטְן זִיךְ מיט אַ פָּרְעַמְדַּן מְעַנְטִישַׁן, וועלכּער האט פּוֹל עַרְפָּאָרְזְּגַן אַיז לְעַבְנַן אַיז וועלכּער אַיז נָרִיט אַוְיסְצְּוֹהָעָרָן אונְזַ אַוְיפְּ מְעַרְקְזָאָם, מיט טִיפְן אַינְטְּגָרָעָם אַיז מִיטְגְּעָפְּלִיל. אַיז פְּרִיְּנַט קען

ପାତ୍ରମାତ୍ରା କରେନ୍ଦ୍ରା ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ୍, ପଞ୍ଚମଶତାବ୍ଦୀ, ହିନ୍ଦୁ

אונו אמאל א פיל בעסערן ראט געבן און קען ניכער ארויסהעלפֿן
וויי אן איינגענער מענטש.

איין דעם קאכיקן, טומלדיסן ליעבּן פון דער גרויסער שטאטם
פיין זיך מענטשן אפּט פֿיל עלאנדער ווי אין א דראָף, ווי אין א
וואָלֶר. אוֹוֹ ווי אין א מדרבר בלאנדזשען אַרְוּם אַין דעם קאָר פֿון
דער גרויסער שטאט אַזְעַלְכּעַ אִיןְזָאַמָּעַ נְשָׁמוֹת, ווּלְכּעַ זוּכָּן אַ
מענטשן, וואָל זַיְיַ גַּעֲבָן אַ טְּרִיבִּיסְטָט אַדְעָר די נוּטְקָעַ הִילָּפָּט.
דער "ארבעטער רינְגָן" האָט זיך פֿאַרטְרָאַכְט אַוְיךְ ווּעַן אַזְעַלְכּעַ
פֿאַרְצְוּוּפֿלְטָעַ מענטשן. ער האָט באַשְׁלָאַסְּן אַוְיךְ פֿאָרְ ווי צַו
שאָפָּן אָזָא אַנְשְׁטָאַלְטָט, וואָס זַיְיַ אַפְּנַעַבָּן מִיטְ וּירְעַ צְרוֹת אָוּן
אַרוּסְהַעַלְפָּן זַיְיַ אַין זַיְיַרְ לְאָגָעַן.

דאָס אַין די סָאַצְיָאַלְעַד, די גַּזְעַלְשָׁאַפְּטָלָאַכְעַה הִילָּה, וואָס ווּערְט
געַנְבָּן פֿון דעם "סָאַשְׁלָסְרְוּוּסְ דְּעַפְּאַרְטְּמָעֵנְטָ" פֿון "אַרְבָּעַ-
טָעַר רִינְגָן". דאָס אַיְזָן אַ נִּיעַ אַינְסְטִיטְוּזְיָעַ אַין דעם גְּרוּסְן אַרְדָּן.
דאָס אַלְיַיְן, וואָס דער "ארבעטער רינְגָן" האָט זיך פֿאַרטְרָאַכְט
וועַנְן סָאַצְיָאַלְעַר הִילָּפָּט פֿאָרְ זַיְיַן מִוְּגָלְיָהָר, באַוּוּזְט אָוּן קלָאָר,
וויי בְּרוּיט עַס פֿאַרְשְׁפְּרִוְּטָזְט זיך די אַרְבָּעַטְ פֿון דעם אַרְבָּעַטְ אַרְדָּן.
דער נִיעַר דְּעַפְּאַרְטְּמָעֵנְטָה אָט זיך גַּשְׁטָמְלָט די אַוּפְּנָאַכְעַ
צַו הַעֲלָפָּן מִיטְ אַזְּעַה אָוּן אַוְיךְ מִיטְ אַנְדְּרָעַ וּירְקוּאַמָּעַ מִיטְלָעַן
יעַדְן מִוְּתָנְלִיד, ווּלְכּעַר ווּנְדָט זיך צַו אַיְם אַין פֿאָל פֿון אַ נִוְתָן

אַדְעָר אַין אַ ווּלְכּעַר סָאַיְזָ פֿאַרְלָעְנָהָיִיט.

דער "ארבעטער רינְגָן" האָט אַוְיסְגָּשְׁטְרָעָקְט זַיְיַ פֿרְיוּנְטְּלָאַכְעַ
הַאנְטָ צַו די אַיְדִישׁ מַאֲסָן אָוּן ער העַלְפְּט זַיְיַ מִיטְ וואָס סָאַיְזָ
נָאָר מַעְלָאָךְ אָוּן ווּעַן סָאַיְזָ נָאָר מַעְלָאָךְ. אָוּן די מַאֲסָן
הַאֲבָן די אַוְיסְגָּשְׁטְּרָעָקְטָה הַאנְטָ אַגְּגָעָכְאָפְּט מִיטְ אַנְקְבָּאַרְקִיְּטָ :
צֻעְנְדְּלִיקָעַר טְוִיזְנְטָעַר אַרְבָּעַטְרָאַרְעָ אָוּן אַינְטְּלִוְגְּנָעָנְטָן, בְּכָלְלָ מַעְנְטָשָׁן
פֿון פֿאַרְשְׁיְידָעָנָעַ פֿרְאַפְּעָסְעָם, הַאֲבָן אַרְיְינְגָעָשְׁטָרָאַמָּט אַין דעם
"ארבעטער רינְגָן" אָוּן הַאֲבָן אַיְם פֿאַרְוּאַנְדָּלְט אַין דעם גְּרוּסְטָן
אַיְדִישׁן אַרְבָּעַטְרָאַרְדָּן אַוְיךְ דער ווּלְטָ.

דער רוייטער קרייעץ פון דער אַרבָּעַטֵּר באַוועָנֶג

און ניט נאָר צו די אִידישע מאָסן פון אַםְּרִיךְעַ אַלְּיַוָּן
האט דער „אַרבָּעַטֵּר רִינְגֶּן“ אֹוִיסְגָּעַטְרָעַט זַיְוִן בְּרוּיטָעַ, בְּרִיךְ
דָּרְלָאָכָּעַ האָנט: נַיְן, די אַרבָּעַטֵּר מאָסן פון אלָעַ לְעַנְדָּרָעַ
איַן דער וּוּלְט זַיְוָנָעַן אִים שְׁטוּנְדִּיקְעַ גַּעֲוָעַן נַאֲעַנְתָּ אָזְן טַיְעָר.
פָּאָר די פָּאָר צָעַנְדְּלִיךְ יָאָר, וּאָס דַּעַר, „אַרבָּעַטֵּר רִינְגֶּן“
עלְזִיסְטִירָט, הָאָט עַר גַּעֲבָעַן אַ הִבְשָׁ בִּיסְל שְׁטִיצָע דַּעַר אַרְךְ
בְּעַטְעַר באַוועָנֶג פון דער גַּאנְצָעַר וּוּלְטַמָּ. אַוְיָק יַעֲזָן דָּוָס
נאָך הַילָּפָפָן די אַרבָּעַטֵּר מאָסָן, פון וּוּלְכָעַר זַיְיט דַּעַר רָוָס
זָאָל נִיט קָוָמָעַן, הָאָט דַּעַר, „אַרבָּעַטֵּר רִינְגֶּן“ זַיךְ וּוּאָרִים אָפְּגָנוּרָפָן.
איַן דַּעַר צִוְּיַת פון דַּעַר מְלָחָמָה הָאָט עַר בְּרוּיטָעַ גַּשְׁטִיצָע
די גַּעֲלִיטָעַנָּעַ קְדֻבָּנוֹת אַיְזָאָפָא; די אַיְזָאָפָאַעָיָישׁ אַיְדָעָן,
וּוּלְכָעַחָבָן גַּעֲלִיטָן פון פָּאָנְרָאָמָעַן, הָאָבָן נִיט אַיְינְמָאָל דַּעַר
פִּילְטָן די בְּרוּדְלָאָכָּעַ האָנט פון דָּעַם גְּרוּוֹסָן אַרבָּעַטֵּר אַרְדוֹן
איַן אַמְּרִיךְעַ; אַוְיָיךְ די אִידְיָוָשׁ קְוֹלְטוּרָעַלְעַ אַיְנְסְטִיטְוּזָעַס אַיְזָאָפָא
אַיְזָאָפָא, וּוּ צָוָם בְּיוֹשְׁפָה, די אִידְיָוָשׁ שָׁוֹלָן אַיְזָאָפָא, אַדְעָר
דַּעַר, „מְעָרָם סִינְדָּרָסְאַנְטָאָרִים“, הָאָבָן נִיט אַיְינְמָאָל גַּעַד
קְרָאָגָן הַילָּפָפָן דָּעַם „אַרבָּעַטֵּר רִינְגֶּן“.

אלָעַ אַרבָּעַטְרָצִיטְוֹנוֹגָן אַיבָּעָר דַּעַר גַּאנְצָעַר וּוּלְטַ זַיְוָנָעַן
איַן פָּאָרְשִׂידָעַנָּעַ שְׁוּוּרָעַ מְאַמְּנָנָטָן אַרְבוּגָרָעַקְוָמָעַן זַיְעָר קְרִיזָס
אַ דָּאנָק דַּעַר שְׁטִיצָע פון דָּעַם „אַרבָּעַטֵּר רִינְגֶּן“, וּוּלְכָעַר הָאָט,
צְוֹזָאָמָעַן מִיט אַנְדָּרָעַ פְּרִוְּיָנְטָלָאָכָּעַ אַרְגָּאָנוֹזָאָצָּעַם, נִיט גַּעַלְאָזָן
זַיְיָ פָּאָלָן.

עַם פָּאָרְשִׂיטָוָיט זַיךְ, אוֹ דַּעַר „אַרבָּעַטֵּר רִינְגֶּן“ הָאָט שְׁטוּנְדִּיק
גַּעַהְאָלָפָן בְּוּיָעַן די אַמְּרִיךְאָנָעַר סָאַצְּיָאַלְיִיסְטִישָׁע באַוועָנֶג אַיְזָאָפָא
די אַרבָּעַטֵּר באַוועָנֶג בְּכָלְלָ מִיט וּאָס סָאַיְזָ נַאֲרַ מְעַלְאָךְ
גַּעֲוָעַן: נִיט גַּעֲוָעַן קִין אַיְזָן בְּאַדְיִיטָנְדָעַר סְטָרְיוֹק, קִין אַיְזָן
וּוּכְטִיקָּע אַונְטָעַרְנָעַמוֹנָג פון דַּעַר סָאַצְּיָאַלְיִיסְטִישָׁעַ פָּאָרְטִיָּ אַדְעָר

פון דר יוניאנס און פון פארשיידענע געזעלשאפטאלאכע אין-
סטיוטציגעס, וואו דער „ארבעטער רינגען“ זאל ניט צוליין אַ האנט
און ניט העלפֿן.

דער „ארבעטער רינגען“ איז באמת געיאָרֶן „דער רוייטער קרייז
פון דער ארבעטער באָזּוּנְגָּן“. פונקט ווי דער „רוֹיטֵרְ קְרִיְזַ“
פֿאַלְגַּט נְאָךְ אַין דער צִוְּתַ פָּוּן מְלֻחָּמָה דַּי קְעַמְפְּנָדָעַ רְיִיעָן, אָן
העַלְפַּט אֲרוּסִים אַוִּיפָּ יְהָדָה, אַזְוִי הַאָט דַּעַר „ארבעטער רינגען“
שטענדיך אוּיךְ נְאַכְּגַּנְפְּאַלְגַּט דַּי אַרבעטער באָזּוּנְגָּן אָן אַיר
געשטייצט ווי אַ גַּעַטְרִיּוּר בְּרוּדָרָ.

און פונקט ווי דער „רוֹיטֵרְ קְרִיְזַ“ שְׁרַעַט זִיךְ נִיט אָפָּ
פָּאָר דַּי גַּעַפְּאָרָן פָּוּן קְרִינָג אָן וְאַנְדְּרָטַ מְוּתִינַ אֲרוּסַ
איְבָּעָר דַּי שְׁלָאַכְּטְּפָּעַלְדָּרָ, אַרוּמוֹזְכְּנָדָרַק אַונְטָעָר אַהֲנוּלָעַ פָּוּן
קוּילַן דַּי פָּאַרְוּאוֹנְדָּעָטָ, דַּי קְרָאנְקָעַ, דַּי גַּעַפְּאַלְעָנָעַ אַין קָאָמָּתַ
אַזְוִי הַאָט אַוִּיךְ דַּעַר „ארבעטער רינגען“ זִיךְ קִינְמָאָל נִיט אַפְּגָּעָ
שְׁרָאָקָן פָּאָר קִיּוֹן שָׂוֵם גַּעַפְּאָרָ, אָן אַין דַּי גַּעַפְּרָלְאַכְּבָּ
שְׁטוּרְמָדְיקָעַ מְאַמְעָנָטָן פָּוּן דַּעַר אַרבעטער באָזּוּנְגָּן אָן עָרָ
שטענדיך גַּעוּזָן יוֹיטַ בַּיִּוִּיטַ מִיטַּ מִיטַּ דַּי קְעַמְפְּנָדָעַ אַרבעטָרָ,
וְעוּמָּן עָרַ הַאָט גַּעַהְאַלְפָּן ווי אַן אַבְּעָרְגָּעְבָּנְעָדָר בְּרוּדָרָ.

ニיט אַין ווַיְכִתְקַע בְּלָאָטַ הַאָט דַּעַר „ארבעטער רינגען“ אַרְיִינְ-
גַּעַשְׁרִיבָּן אַין דַּעַר גַּעַשְׁכַּטָּעַ פָּוּן דַּעַר אַיְדִישָׁר סְאַצְּיָאַלְיִיסְטִישָׁעָר
און אַרבעטער באָזּוּנְגָּן אַין אַמְרִיקָעַ. דַּעַר צְלָקְוָנְפְּטִיקָעָר
גַּעַשְׁכִּטְעַ-שְׁרִיבָּרָעַ פָּוּן דַּעַר אַרבעטער באָזּוּנְגָּן ווּעַט מְזוֹן נִיט
אַיְינְמָאָל דַּעַרְמָאָנָעַ דַּעַם נְאָמָעַן פָּוּן דַּעַם „ארבעטער רינגען“. אָן
ニיט נְאָר דַּעַרְמָאָנָעַן, נְאָר עָר ווּעַט זִיךְ אוּיךְ אַפְּשָׁטָעַן בְּרִיטָעָר
אוּיף דַּעַר הַעֲרָלָאָכָּרָרָאַלְעָן, ווּעַלְכָּעָ דַּעַר „ארבעטער רינגען“ הַאָט
גַּעַשְׁפִּילְטַ אַין פָּאַרְשִׁידָעָנָעַ מְאַמְעָנָטָן פָּוּן דַּעַר באָזּוּנְגָּן. אַין
אַיְוֹנִיגָּעַ קְרִיטִישָׁע מְאַמְעָנָטָן הַאָט זִיךְ דַּעַר „ארבעטער רינגען“ פָּאָרָ-
וְאַנְדָּלָט אַין אַ מְעַכְּטִיקָעַ פְּעַסְטָוָנָגַג, ווּעַלְכָּעָ דַּי שְׁוֹנָאִים פָּוּן דַּעַר
אַרבעטער באָזּוּנְגָּן הַאָבָּן בְּשָׂוֹם אָפָּן נִיט גַּעַקְעָנָט דַּוְרְכְּבָּרָעָן.
ニיט אַמוֹזִיסְטַ קָוְקָט דַּי אַיְדִישָׁע אַרבעטער באָזּוּנְגָּן אַין
אַמְרִיקָעַ מִיט דָּאַנְקָבָּאָרְקִים אָן שְׁטָאַלְעַ אַוִּיפָּ אַיר שְׁטָעַנְדִּיסְ-
גַּעַטְרִיּוּן שְׁוֹתָף אָן פְּרִוִּינְט — אוּיף דַּעַם „ארבעטער רינגען“.

די גאַלדענע קײַט

וואָען די טווער פון דעם „ארבעטער רינגע“ וואָרבען אַ בלײַק אַויהָ דעם וועג, וועלכּוֹ זוי זיינגען דורךגענאנגען, קאנגען זוי אַיצְט מיט צופרידנהויט אָון שטאָלָאָ אַרוייסזּוֹן: „מִיר האָבן גענוג געקעמאָט צו באָפֿעַסְטִיקָן אָון אַנטוּוּיקָלָעָן אַונזּוּער גְּרוּיזָן אַרבעטער אַרדעַן; עַם האָט אַבעַר גָּלוֹונֶט צו קָעַמְפָּן אָון אַוועַקְצּוּלְיִינְג אָזוּ פִּיל מֵי אָון עַנְעָגִיעַ: די פְּרוֹכְּסָטָן פָּוֹן אַונזּוּער מִי זיינגען וואָנדערבראָרָע, אָון מִיר האָבן נִיט קִיּוֹן חֲרַתָּה אַויהָ די יָאָרָן פָּוֹן אַונזּוּער שׂוּעַרְעַר אַרבעטּוּ.“

אָון זוי זיינגען באָרבעטעטּוּן צו אַזָּא צופרידנהויט. זוי וועלכּוֹ אַיבְּכוּרָלָאָן נָאָך וִיך אַ רְיוּכָּע יְרוּשָׁה, וְאָס אַזְּוַאֲמָלְטָן גְּנוּאָרוֹן אִין פָּאָרְלוּיָּה פָּוֹן צָעַנְדְּלִיקָעַר יָאָרָן.

עַם פְּרַעַנְטָן וִיך אַבעַר: צִי וועלכּוֹ דִי קָוּמָעַנְדִּיקָע יְוּרְשָׁים קענְעַן אַפְּהִיטָן די יְרוּשָׁה? צִי וועלכּוֹ זוי וועלכּוֹ אָון צִי וועלכּוֹ זוי קענְעַן דעם מַעֲכְטִיקָן אַרְדָּן וְוַיְוַתְּעַר אַנטוּוּיקָלָעָן?

וְאָס ווּטָן דָּעַר יְוּנָגָעָר דָּוָר אַוְיפְּטָאָן מִיט דָּעַר רְיוּכָּעָר אַרְגָּנְיָזְאַצְּיָע, וְאָס דָּעַר עַלְמָעַרְעָר דָּוָר הָאָט מִיט אָזוּ פִּיל שְׁוּוּרְגְּיָקִיטָן, מִיט אָזוּ אַפְּפָרְעוּוּלְיָקִיטָן אָון אַידְעָאַלְיָזָם גַּעֲבָוִיט דָּרְיוִי צָעַנְדְּלִיק יָאָר נָאָכָּאָנָּאָן?

וּוּטָן עַר פָּאָרְשָׁטִיָּן די פְּלִיכְטָן, וְאָס לִינְגָן אַוְיָף אִים? ווּטָן עַר אַוְיסְנוֹצָן די אַלְעָאָמְגָלָאָכְטִיָּן, וועלכּוֹכָעָר הָאָט פָּאָר וִיך?

וּוּטָן עַר וועלכּוֹ בּוּיָעָן וְוַיְוַתְּעַר?

אַט די אַלְעָאָמְגָלָאָכְטִיָּן אַיצְט די מַוחָות פָּוֹן די פְּרִיהָעָרָד דִּינָעָ בּוּיָעָר. אַבעַר מִיט האָפְנוֹנָג אָון גְּלוּבוֹן קָלְקָט דָּעַר עַלְמָעַרְעָר

דור אויף דעם אינגעראן. דער אינגעראר דור האט פאר זיך א-
ברוייטערן פעלד און פיל גרעסערע מענגלאכקייטן ווי דער עלי-
טערער דור.

די אימונרגאנטן פון פאר דריי—פיר צענדייך יאך צוריק
האבן געהאט פאר זיך א שטינעראדעט באָרֶן און אומגעהייערעד
שועעריגנסקייטן. זוי האבן זיך א לאָנגע צויט געפֿלַט ווי פרעמדער
אין אַ פרעמדָן לאָנד. אַזוי האט מען אויף ווי געקסט, און
דאָס האט מען זוי געלְאַזּוֹט פִּילְאַן אויף יעַדְן שְׁרִיטַט.

דער אינגעראר דור אַבעַר איזו שוין געבאָרֶן און
אויסגעוואָקסָן דָּא, אַין דעם פְּרִיעַן לאָנדָר פון דער „נייער וועלט“.
ער פֿילְט זיך דָּא ווי אַ פֿולְבָּאָרְעַכְּטִיכְּט לִינְדָּ, אַון קִינְעַר קָעֵן
אַים נִיט מאָכָּן שִׁין פְּאָרוֹוָאָרוֹת, אַז עַר איזו דָּא אַ פרעמדער.
ער פֿילְט זיך דָּא ווי בַּי זיך אַין דָּרְהָהִים. ער טְרָאנְט נִיט
איין זיין האָרְצָן דעם טִיפּוֹן רִים, וואָס עַס טְרָאנְט זיינַע עַלְטָעָרָן.
ער איזו אַגְּנַצְעַר לְוִוְּט זיין גִּיסְטַט, לְוִוְּט זיין קוֹלְטוֹר,
לוֹוִוְט זיין לְעָבָן.

אוֹן דעריבער האט דער יונגעַר דור פאר זיך די פֿולְעַ מַעַנְג
לאַכְּקִיְּטָן צוֹ שאָפְּנוֹן פון דעם „ארְבָּעַטָּר רִינְגָּ“ נאָך אַ פֿילְ
שענעַרְן אַון בעסערְן בְּנִין, ווי דער, וועלכְּן דער עַלְטָעָרָר דור
האָט אוֹיפֿגְּנַעְכּוּוּט.

פִּון אַ קלְיָין רִינְגְּעַלְעַ, וואָס איזו אוֹיסְגַּעַשְׂמָדוֹת גַּעֲוָאָרֶן מִיט
קָאָרְגָּעַ פִּיר צענדייך יאך צוריק, אַוְ גַּעֲוָאָרֶן אַ גְּרוֹיסְטָר מַעַכְּ
טִיקָּעָר רִינְגָּ. דער יונגעַר דור דָּאָרְפָּ זיך אַיצְטָט נִעְמָן שְׁמִידָן
אַ צְוּוֹיְטָן רִינְגָּ, ווֹוִילְ יַעֲדָרְ דָּרְאָרְפָּ אוֹיסְשְׁמִידָן זיִין אַיִּידָּ
געַנְעָם רִינְגָּ. צְוֹזָעָמָן ווּלְעָן מִיר, די אַידִישָׁע אַרְבָּעַטָּר מַאֲסָן
פִּון אַמְּרִיעָע, אוֹיסְשְׁמִידָן אַין פְּאָרוֹלוֹף פִּון דָּוֹרוֹת אַ לאָנגָע
גַּאֲלְדָּעָנָעָ קִוְּיטָ, וואָס ווּט זיִין נִיט פִּון יַעֲנָעָ קִוְּיטָן, ווּלְכָעָ
פְּאָרְשָׁקְלָאָפָּן די מַעְנְטָשָׁן, נָאָרְ יַעֲנָעָ קִוְּיטָ פִּון פְּרָאָגְרָעָם, ווּלְכָעָ
צִוְּיטָ זיך שׂוֹין פִּון הַונְּדָרְטָעָר יַאָרֶן אַון ווּט זיך צִוְּעָן בַּיּוֹ
אוֹמְעַנְדָּאַכְּקִיְּטָן.

